RA
407.5
D397
1977

MEDICINALBERETNING I

KALENDERÅRET 1978 (1977)

Sygdomme og hygiejniske forhold

MEDICAL REPORT I

Diseases, hygienic conditions

UDGIVET AF SUNDHEDSSTYRELSEN

KØBENHAVN 1980

Library
National Institutes of Health
Bethesda, Maryland 20014

MEDICINALBERETNING

for

Kalenderåret 1978 (1977)

SIGNATURFORKLARING

Explanation of symbols

»	Gentagelse. *Repetition.*
–	Nul. *Magnitude nil.*
0	mindre end 1/2 af den anvendte enhed.
0,0	*magnitude less than half of unit employed.*
.	anvendes i rubrikker, hvor der efter sagens natur ikke kan forekomme tal. *Category not applicable.*
. . .	Oplysning foreligger ikke. *Data not available.*

MEDICINALBERETNING I

for

Kalenderåret 1978 (1977)

Sygdomme og hygiejniske forhold

MEDICAL REPORT I

Diseases, hygienic conditions

Udgivet af Sundhedsstyrelsen

Published by the National Health Service of Denmark

København 1979

RA
D39
1977

I KOMMISSION HOS STATENS TRYKNINGSKONTOR
Oplag 1000
Pris: 20,00 + moms

ISBN 87–503–3124–8

AARHUUS STIFTSBOGTRYKKERIE

INDHOLDSFORTEGNELSE
Table of contents

Page Side

Forord 8
Preface 10

Tekstafdeling.
Text.

Kapitel I. **Medicinalpersoner og offentlige udgifter vedr. sundhedsordninger** . **13**
Personnel in the Medical Service and public expences concerning with services.
1. Læger 13
Physicians
2. Tandlæger 17
Dentists.
3. Jordemødre 18
Midwives.
4. Sygeplejersker 18
registered nurses.
5. Apotekere 20
Chemists.
6. Fysioterapeuter 20
Physical therapists.
7. Offentlige udgifter vedr. visse sundhedsordninger 21
Public expences concerning with health services.

Kapitel II. **Oplysninger om sygdomstilfælde** **24**
Diseases.
1. Anmeldte sygdomme på ugesygelisten 24
Notified Diseases on Weekly report.
2. Tuberkulosesygelighed og -kontrol. 1970–78 28
Morbidity of Tuberculosis and –control.
3. Kræft 30
Cancer.

Kapitel III. **Særlige foranstaltninger mod sygdomme** **31**
Certain Measures against Diseases.
1. Statens Seruminstitut 31
The State Serum Institute.
2. Immuniseringer 32
Immunizations.

Kapitel IV. **Profylaktiske foranstaltninger** **34**
Preventive Health Control etc.
1. Svangerskabshygiejne 34
Pregnancy hygiene.
2. Sundhedsplejerskeordningen 34
Public Health Nursing Service.

3. Lægeundersøgelser af spædbørn og småbørn 38
Medical examinations of infants and pre-school children.
4. Lægeundersøgelse af skolebørn 38
Medical examination of school-children.
5. Hjemmesygeplejerskeordningen 40
Home Nursing Service.
6. Rådgivningsklinikkerne vedr. svangerskabsforebyggende metoder 42
Advisory Clinics for contraceptive methods

Kapitel V. **Embedslægernes virksomhed** 47
Activities of Medical Officers.

Tabelafdeling
Tables

		Page Side
Tabel A.1	De anmeldte sygdomstilfældes fordeling efter køn og alder 1977 . . *Distribution of notified cases of diseases by sex and age.*	48
Tabel B.1	De anmeldte sygdomstilfældes fordeling efter måneder 1977 . . . . . . *Distribution of notified cases of diseases by months.*	50
Tabel C.1	De anmeldte sygdomstilfældes fordeling inden for amtslægekredse 1977 . . . . *Distribution of notified diseases by counties.*	52
Tabel D.1	Befolkningens fordeling efter køn og alder inden for amter pr. 1. januar 1977 . . . . *Population per 1st January 1977 by sex and age by counties.*	54
Tabel A.2	De anmeldte sygdomstilfældes fordeling efter køn og alder 1978 . . *Distribution of notified cases of diseases by sex and age.*	56
Tabel B.2	De anmeldte sygdomstilfældes fordeling efter måneder 1978 . . . . . . *Distribution of notified cases of diseases by months.*	58
Tabel C.2	De anmeldte sygdomstilfældes fordeling inden for amtslægekredse 1978 . . . . *Distribution of notified diseases by counties.*	60
Tabel D.2	Befolkningens fordeling efter køn og alder inden for amter pr. 1. januar 1978 . . . . *Population per 1st January 1978 by sex and age by counties.*	62
	Bilag. *Appendices.*	
Bilag 1.	Sundhedsstyrelsens organisation . . . . *The organization of the National Health Service.*	64
Bilag 2.	Ugesygelisten . . . . *Weekly report on communicable diseases.*	65
Bilag 3.	Vejledning vedrørende sygelisternes udfyldelse og indsendelse . . . . . *Directions for the filling in of weekly reports.*	66
Bilag 4.	Anmeldelsesblanket for sygdomme, der skal individualanmeldes . . . *Notification form for diseases which should be notified individually.*	67

Publikationer fra medicinal-statistisk afdeling 68
Publications from the Statistical Division.

FORORD

I følge lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse af 23. juni 1932 er det sundhedsstyrelsens opgave at føre tilsyn med sundheds- og sygeplejen – herunder indbefattet tandlæge-, jordemoder- og apotekervæsenet – og at virke som øverste rådgiver for det offentlige i alle forhold, der kræver lægekyndig eller apotekerkyndig indsigt.

I henhold til § 6 i ovennævnte lov forestår sundhedsstyrelsen indsamlingen og bearbejdelsen af det medicinalstatistiske materiale og offentliggørelsen af resultaterne. Denne del af sundhedsstyrelsens virksomhed varetages af medicinal-statistisk afdeling, afd. B.

Hovedresultaterne af dette arbejde offentliggøres i to årlige publikationer: »Dødsårsagerne i Danmark« og »Medicinalberetning I«.

»Medicinalberetning II«, som omfatter sygehusstatistikken, er sidste gang offentliggjort for 1974/75. Sygehusstatistikken vil herefter alene blive offentliggjort i serien »Medicinalstatistiske Meddelelser«.

Nærværende publikation er udarbejdet i medicinalstatistisk afdeling af fuldmægtig Hedda Bille, som har stået for den samlede redaktion og udarbejdelsen af hovedparten af publikationen. Sekretær John Kondrup har udarbejdet afsnittet vedrørende medicinalpersonale, fuldmægtig Jørgen Jørgensen har udarbejdet afsnittet om offentlige udgifter og dir. dr. med. Ole Horwitz har udarbejdet afsnittet vedrørende tuberkulosesygeligheden.

Sundhedsstyrelsen i november 1979.

SØREN K. SØRENSEN

Svend Sørensen

PREFACE

According to Act no. 182 of 23rd June 1932 it is the duty of the National Health Service to supervise the hygiene and nursing care – including dental-, midwife- and pharmaceutical services -in Denmark, and to act as supreme counsellor in all matters where medical or pharmaceutical knowledge is required.

According to section 6 in the above mentioned act, the National Health Service is in charge of the collection, processing and publication of the medical-statistical information. This part of the activities of the National Health Service is performed by the medical-statistical section, section B.

The main results of this work are published in two publications: »Causes of death in Denmark« and »Medical Repport I«.

»Medical Repport II« who comprise hospital statistics is lately published in 1974/75. Hospital statistics will in the future be published in »Medical Statistical Information«.

This publication has been prepared in the medical-statistical section by Hedda Bille, who has been in charge of the editing and the preparing og the main part of the publication. John Kondrup has worked put the passage concerning medical personnel, Jørgen Jørgensen has worked out public expenses and dir.dr.med. Ole Horwitz has worked out the passage concerning morbidity of Tuberculosis.

The National Health Service, November 1979.

SØREN K. SØRENSEN

Svend Sørensen

TEKSTAFDELING
Text

I. Medicinalpersoner.
Personnel in the Medical Service.

1. Læger
Physicians

I 1970 etablerede sundhedsstyrelsen ved hjælp af EDB et register over alle personer med permanent dansk autorisation som læge. Dette register bliver hvert 2. år ajourført ved udsendelse af et spørgeskema til landets læger, hvori disse gør rede for deres beskæftigelse. Lægeregisteret er senest ajourført for november 1978.

På grundlag af disse ajourførte oplysninger er udarbejdet nedenstående oversigt der giver en fordeling af alle læger efter beskæftigelsesforhold ved tællingerne i 1976 og 1978.

Antal personer med dansk autorisation som læge i november 1976 og 1978 efter beskæftigelsesforhold (hovedbeskæftigelse):

	November	
	1976	1978
Læger ved sygehuse og andre sygdomsbehandlende institutioner	5634	6122
Læger i praksis	3247	3398
heraf: *almen praksis*	2724	2793
speciallægepraksis	523	605
Læger med videnskabeligt, administrativt, socialt eller forebyggende arbejde	1019	1052
I alt aktive læger	9900	10572
Ikke aktive læger	1048	1377
Læger uden kendt virksomhed	84	14
I alt besat i Danmark	11032	11963
Bosat i udland (incl. Færøerne og Grønland)	1501	1658
I alt personer med dansk autorisation som læge	12533	13621

Der opholder sig til stadighed et vekslende antal udenlandske læger i Danmark på studieophold ved sygehuse og i institutioner eller på kurser. Der var i 1976 ca. 30 og i 1978 ca. 20 udenlandske læger med midlertidig dansk autorisation. Disse er ikke medregnet i omstående tabeller.

Fra 1976 til 1978 er antallet af praktiserende læger øget med 5 pct., medens antallet af læger i sygehusvæsenet er steget med 9 pct. I 1978 har der således været 10572 aktive læger i Danmark mod 9900 i 1976.
I nedenstående oversigt er lægerne indenfor sygehusvæsenet fordelt efter beskæftigelsessted.

Antal læger ved de enkelte arter sygdomsbehandlende institutioner 1976 og 1978:

	November	
	1976	1978
Sygehuse med mindst 3 kliniske afd.	4414	4906
Delte sygehuse (2 kliniske afdelinger)	542	575
Blandede sygehuse (1 klinisk afdeling)	121	129
Almindelige sygehuse i alt	5077	5610
Somatiske specialsygehuse i alt	182	126
Psykiatriske specialsygehuse i alt	361	377
Andre sygdomsbehandlende institutioner i alt	14	9
Sygdomsbehandl. institutioner i alt	5634	6122

Tabel 1 giver en fordeling på amter og de aktive læger i 1978 fordelt på hovedbeskæftigelse. Endvidere er beregnet antal indbyggere dels pr. aktiv læge og dels pr. alment praktiserende læge. Til sammenligning er anført summariske tal for 1976.

For de 10572 aktive læger i Danmark er i tabel 2 foretaget en aldersfordeling opdelt på mænd og kvinder, ligesom andelen af kvindelige læger i forhold til samtlige læger er opdelt på aldersgrupper.

Antallet af specialistanerkendelser inden for de enkelte specialer fremgår af tabel 3. Tabellen omfatter kun specialistanerkendelser hos aktive læger i Danmark. I 1978 har 2673 læger én speciallægeanerkendelse, mens 555 læger har mere end én speciallægeanerkendelse (de to kolonner til venstre). De to kolonner til højre omfatter antallet af anerkendelser, og da nogle læger har flere anerkendelser er tallet for 1978 større end tallet i de to kolonner til venstre.

Tabel 1. Antal aktive læger fordelt efter hovedbeskæftigelse og amter. 1978.
Number of active physicians distributed according to principal field of occupation and county. 1978.

	Sygdoms-beh.institutioner *Hospitals*	Almen praksis *General practitioners*	Speciallægepraksis *Practising specialists*	Videnskabelig, adm. socialforebyggende arb. *Scientific, public health*	I alt *Total*		Indbyggere pr. aktiv læge *Inhabitants per active physician*		Indbyggere pr. alment praktiserende læge *Inhabitants per general practitioner*	
					1978	1976	1978	1976	*1978*	*1976*
Københavns komm. . .	1417	295	129	504	2345	2272	200	225	1750	1850
Frederiksberg komm. .	216	43	20	3	282	283	300	325		
Københavns amt	741	316	115	91	1263	1140	500	550	2000	2050
Frederiksborg amt	302	172	50	31	555	495	575	625	1900	1850
Roskilde amt	125	93	18	10	246	219	800	875	2150	2225
Hovedstadsområdet i alt	2801	919	332	639	4691	4409	375	400	1900	1950
Vestsjællands amt	303	153	21	18	495	445	550	600	1800	1825
Storstrøms amt	243	146	21	18	428	434	600	600	1775	1775
Bornholms amt	30	33	4	2	69	66	700	725	1450	1475
Øerne øst for St.bælt i øvrigt	576	332	46	38	992	945	575	600	1750	1775
Fyns amt	521	250	44	67	882	801	500	550	1800	1825
Sønderjyllands amt ...	173	141	16	13	343	319	725	775	1775	1725
Ribe amt	166	116	17	16	315	298	675	700	1825	1950
Vejle amt	286	172	31	29	518	483	625	650	1875	1950
Ringkøbing amt	178	138	8	8	332	315	775	825	1900	1900
Århus amt	740	318	66	184	1308	1249	425	450	1800	1800
Viborg amt	219	134	10	19	382	355	600	650	1750	1750
Nordjyllands amt	462	273	35	39	809	726	600	650	1775	1775
Jylland i alt	2224	1292	183	308	4007	3745	575	650	1800	1825
Hele landet	6122	2793	605	1052	10572	9900	475	525	1825	1850

Tabel 2. Antal aktive læger fordelt efter køn og alder. 1978.
Number of active physiscians distributed according to sex and age. 1978.

	Aktive læger 1978 *Active physicians*				Aktive læger 1976 *Active physicians in 1976*	Aktive kvindelige læger i pct. af samtlige aktive læger *Active female physicians in per cent of the total number of active physicians*	
	Mænd *Males*	Kvinder *Females*	I alt *Total*	Heraf alment praktiserende *Of this general practitioners*		1978	1976
						pct.	
Under 30 år	768	266	1034	6	1155	25,7	23,5
30–39 år	3490	923	4413	1035	3804	20,9	20,5
40–49 »	1884	380	2264	935	2091	16,8	15,8
50–59 »	1381	296	1677	717	1650	17,7	17,6
60–69 »	912	138	1050	579	1045	13,1	13,4
70 år og derover	114	20	134	126	155	14,9	14,8
I alt	8549	2023	10572	3398	9900	19,1	18,5
I pct.			pct.				
Under 30 år	9,0	13,1	9,8	0,2	11,7		
30–39 år	40,8	45,7	41,7	30,5	38,4		
40–49 »	22,0	18,8	21,4	27,5	21,1		
50–59 »	16,2	14,6	15,9	21,1	16,6		
60–69 »	10,7	6,8	9,9	17,0	10,6		
70 år og derover	1,3	1,0	1,3	3,7	1,6		
I alt	100	100	100	100	100		

Tabel 3. Total antal speciallægeanerkendelser til aktive læger fordelt på specialer. 1978.
Number of authorizations given to physicians by speciality. 1978.

Speciale *Speciality*	Antal speciallægeanerkendelser *Number of authorizations of specialists*: Antal læger med *Of this physicians with*: Et speciale *One speciality*	Flere specialer *Several specialities*	1978	1976
1 Anæstesiologi *Anaesthesiology*	226	0	230	211
2 Børnepsykiatri *Child psychiatry*	39	11	54	50
3 Cardiologi *Cardiology*	6	28	50	36
4 Dermato-venerologi *Dermato-venerology*	109	1	111	97
5 Diagnostisk radiologi *Diagnostic radiology*	203	5	226	220
6 Fysiurgi *Physical medicine and rehabilitation*	113	8	127	120
7 Gynækologi og obstetrik *Gynaecology and obstetrics*	172	25	224	197
8 Intern medicin *General Medicine*	264	29	479	450
9 Kirurgi *General surgery*	199	43	453	426
10 Klinisk blodtypeserologi *Clinical bloodgroup serology*	21	2	24	22
11 Klinisk fysiologi *Clinical psysiology*	19	15	41	37
12 Klinisk kemi *Clinical chemistry*	61	11	93	97
13 Klinisk mikrobiologi *Clinical microbiology*	29	4	33	31
14 Klinisk neurofysiologi *Clinical neurophysiology*	1	6	10	10
15 Medicinske lungesydomme *Pneumonology*	28	21	51	47
16 Nefrologi *Nephrology*	4	23	32	27
17 Neurokirurgi *Neurosurgery*	29	1	33	31
18 Neuromedicin *Neuromedicine*	86	12	116	115
19 Oftalmologi *Opthalmology*	143	1	146	143
20 Ortopædisk kirurgi *Orthopaedic surgery*	70	56	135	124
21 Oto-rhino-laryngologi *Oto-rhino-laryngology*	251	2	253	244
22 Patologisk anatomi og histologi *Pathological anatomy and histology*	113	4	119	108
23 Plastikkirurgi *Plastic surgery*	12	8	22	21
24 Psykiatri *Psychiatry*	314	23	348	333
25 Pædiatri *Paediatrics*	107	12	127	117
26 Terapeutisk radiologi *Therapeutic radiology*	28	23	48	52
27 Thoraxkirurgi *Thoracic surgery*	7	28	39	35
28 Tropemedicin *Tropical medicine*	6	1	9	8
29 Urologi *Urology (surgical)*	10	23	35	31
30 Kirurgisk gastroenterologi *Gastroenterology (surgery)*	2	62	65	63
31 Medicinsk gastroenterologi *Gastroenterology (medicine)*	–	32	35	29
32 Langtidsmedicin *Longtime care medicine*	1	35	38	37
I alt speciallægeanerkendelser *Authorizations of specialists*	2673	555	3806	3569

Antallet af udstedte lægeautorisationer. 1968–1978.
Number of issued authorizations. 1968–1978.

	Mænd	Kvinder	I alt
1968	268	64	332
1969	261	75	336
1970	407	99	506
1971	500	121	621
1972	510	116	626
1973	580	149	729
1974	668	187	855
1975	566	199	765
1976	561	160	721
1977	490	143	633
1978	459	190	649

En belysning af forbindelsen mellem lægernes hovedbeskæftigelse og eventuelle bibeskæftigelser fremgår af tabel 4 og 5.

Førstnævnte tabel viser, hvor mange læger, der har ingen, 1, eller 2 bibeskæftigelser, mens det af sidstnævnte tabel kan ses, inden for hvilke beskæftigelsesområder lægerne har bibeskæftigelse.

Det kan her nævnes, at ca. halvdelen af overlægerne driver speciallægepraksis som bibeskæftigelse. Endvidere har en del underordnede læger ved de sygdomsbehandlende institutioner bibeskæftigelse i praksissektoren som vagtlæger.

Tabel 4. Lægernes bibeskæftigelse. 1978.
Physicians' extra occupation. 1978.

Hovedbeskæftigelse *Principal field of occupation*	Samlet antal læger *Total number of physicians*[1]	Antal bibeskæftigelser Number of extra occupations		
		Ingen bibeskæftigelser *No extra occupations*	1 bibeskæftigelse *One extra occupation*	2 bibeskæftigelser eller mere[1] *Two or more extra occupations*
Sygdomsbehandlende inst. *Hospitals*				
Overlæger *Chiefs*	1735	596	885	254
Andre *Other*	4387	3746	561	80
Praksis *Practice*				
Almen *General*	2793	2145	551	97
Special *Special*	605	455	125	25
Sundhedssektor i øvrigt *Public health*	303	164	98	41
Social sektor *Social service*	167	132	23	12
Undervisning, forskning *Education and research*	509	408	78	23
Andet *Other*	73	57	10	6
I alt aktive læger *Active physicians total*	10572	7703	2331	538
Ingen hovedbeskæftigelse eller uoplyst hovedbesk. *Physicians without main field of occupation*	1391	1245	108	38
I alt i Danmark *Total in Denmark*	11963	8948	2439	576

[1] I tabellen er kun medregnet de 2 mest omfattende bibeskæftigelser, idet opgørelsen ikke omfatter yderligere bibeskæftigelser. Det kan dog oplyses at 94 læger på indberetningsskemaet har anført at have mere end 2 bibeskæftigelser.

Tabel 5. Lægernes bibeskæftigelser fordelt på hovedområder. 1978.
Physicians' extra occupations by main field of occupation. 1978.

Hovedbeskæftigelse *Principal field of occupation*	Samlet antal læger *Total number of physicians*	Antal bibeskæftigelser ved *Number of extra occupations by*							
		Sygd.-beh. inst. *Hospitals*	Praksis *practice*		Sund.-sekt. i øvrigt *Public health*	Social sektor *Social service*	Undervisning, forskn. *Education and research*	Andet *Other*	Total
			Almen *General*	Special *Special*					
Sygdomsbehandlende inst. *Hospitals*									
Overlæger *Chiefs*	1735	126	16	841	40	77	243	50	1393
Andre *Other*	4387	87	323	145	29	44	83	10	721
Praksis *Practice*									
Almen *General*	2793	259	127	4	145	156	20	34	745
Special *Special*	605	85	8	20	20	26	7	9	175
Sundhedssektor i øvrigt *Public health*	303	22	18	28	68	26	7	11	180
Socialsektor *Social service*	167	3	3	12	3	6	3	17	47
Undervisning, forskning *Education and research*	509	27	45	25	10	4	5	8	124
Andet *Other*	73	7	1	5	2	5	–	2	22
I alt aktive læger *Active physicians total*	10572	616	541	1080	317	344	368	141	3407
Ingen hovedbesk. eller uoplyst *Physicians without main field of occupation*	1391	49	15	37	33	28	6	16	184
I alt i Danmark *Total in Denmark*	11963	665	556	1117	350	372	374	157	3591

2. Tandlæger.
Dentists.

I følge meddelelse fra Dansk Tandlægeforening kan opstilles følgende tal for antallet af tandlæger.

Antal tandlæger ultimo 1978.
Efter beskæftigelsesforhold (hovedbeskæftigelse).

Tandlæger i praksis	2978
Almen praksis	2946
Specialpraksis	32
Tandlæger med videnskabeligt, administrativt, socialt eller forebyggende arbejde	1686
heraf børnetandplejen	1374
» undervisning	199
» andet	82
Tandlæger ved sygehuse	31
I alt aktive tandlæger	4664
Ikke aktive tandlæger	410
Tandlæger uden kendt virksomhed	29
I alt bosat i Danmark	5103
Bosat i udlandet	145
Danske tandlæger i alt	5248

Tabel 6. Tandlæger. 1968–1978.
Number of dentists. 1968–1978.

Ved udgangen af *At the end of*	Eksaminerede tandlæger *Graduated dentists* I alt *Total*	Heraf i året *Hereof in year*
1968	3590	196
1969	3751	201
1970	3934	198
1971	4110	196
1972	4257	191
1973	4460	228
1974	4650	218
1975	4812	194
1976	4968	182
1977	5108	190
1978	5248	194

Tabel 6 viser antallet af eksaminerede tandlæger. Tabel 7 er baseret på oplysninger fra Dansk Tandlægeforening. For 1978 er antallet af praktiserende tandlæger med egen praksis opgjort til 2193, mens tallet for 1976 var 2072.

En oversigt over antal ansatte tandlæger i børnetandplejen i 1978 fremgår af tabel 8. Antallet er opgjort i omregnede heltidsbeskæftigede, men det kan dog nævnes at 1374 tandlæger har hovedbeskæftigelse ved børnetandplejen. Endvidere kan oplyses, at der i 1978 ved børnetandplejen foruden tandlæger er beskæftiget 1856 klinikassistenter/elever, 52 tandplejere, 133 tandplejeassistenter, 45 tandteknikere og 83 andre personer eller i alt 2169. Det samlede personaleforbrug ved børnetandplejen målt i antal heltidsbeskæftigede udgør i 1978 3366 personer imod 3067 personer i 1976, eller en stigning på 9,7 pct.

Tabel 7. Antal tandlæger med egen praksis. 1978.
Number of practising dentists. 1978.

	Egen praksis	Assi-stenter	Special tandlæge
Københavns kommune	351	124	9
Frederiksberg kommune	63	20	–
Københavns amt	287	93	5
Frederiksborg amt	134	46	2
Roskilde amt	68	45	1
Hovedstadsområdet i alt	903	328	17
Vestsjællands amt	107	29	2
Storstrøms amt	96	22	1
Bornholms amt	20	4	–
Øerne øst for Storebælt i øvrigt	223	55	3
Fyns amt	183	54	2
Sønderjyllands amt	87	24	1
Ribe amt	71	18	–
Vejle amt	125	52	–
Ringkøbing amt	86	31	1
Århus amt	268	100	5
Viborg amt	77	43	1
Nordjyllands amt	170	48	2
Jylland i alt	884	316	10
Hele landet	2193	753	32

Kilde: Dansk Tandlægeforening.

Tabel 8. Antal tandlæger* ved den kommunale børnetandpleje. 1978.
Dentists at the public care of children's teeth.

	1976	1978
Københavns kommune	119	371
Frederiksberg kommune	18	
Københavns amt	268	
Frederiksborg amt	102	112
Roskilde amt	25	40
Hovedstadsområdet i alt	532	523
Vestsjællands amt	50	51
Storstrøms amt	49	54
Bornholms amt	9	14
Øerne øst for Storebælt i alt	108	119
Fyns amt	64	84
Sønderjyllands amt	37	45
Ribe amt	33	44
Vejle amt	53	66
Ringkøbing amt	40	39
Århus amt	137	156
Viborg amt	20	24
Nordjyllands amt	75	97
Jylland i alt	395	471
Hele landet	1099	1197

*Omregnede heltidsbeskæftigede.

3. Jordemødre.
Midwives.

Ifølge beretninger fra jordemoderskolen og fra amterne fandtes der i årene 1968–1978 følgende antal jordemødre.

Ved udgangen af *At the end of*	Eksaminerede jordemødre *Graduated midwives* I alt *Total*	Heraf i året *Hereof in year*
1968	586	31
1969	576	36
1970	560	39
1971	565	29
1972	569	30
1973	609	33
1974	649	37
1975	655	37
1976	661	33
1977	687	39
1978	694	33

Antal beskæftigede jordemødre fordelt på amter fremgår af tabel 9.

Tabel 9. Antal jordemødre. 1976–1978.
Number of midwives. 1976–1978.

	1976	1978
Københavns kommune	93	96*
Frederiksberg kommune	12	12
Københavns amt	73	74
Frederiksborg amt	45	34
Roskilde amt	32	31
Hovedstadsområdet i alt	255	247
Vestsjællands amt	36	39
Storstrøms amt	33	36
Bornholms amt	6	7
Øerne øst for Storebælt i øvrigt	75	82
Fyns amt	54	63
Sønderjyllands amt	30	33
Ribe amt	23	23
Vejle amt	40	45
Ringkøbing amt	34	38
Århus amt	55	67
Viborg amt	32	31
Nordjyllands amt	63	65
Jylland i alt	277	302
Hele landet	661	694

* Tallene for Københavns kommune er tildels skønnede.

4. Sygeplejersker
Registered nurses.

I medfør af lov nr. 127 af 25. maj 1956 om sygeplejersker, §2, stk.1, meddeles autorisation til at udøve virksomhed som sygeplejerske og betegne sig som sygeplejerske efter begæring den, der har gennemgået sygeplejeforskole og en 3-årig uddannelse med forkursus, og som derefter har bestået afsluttende eksamen og modtaget eksamensbevis ved en af sundhedsstyrelsen godkendt sygeplejeskole. Autorisationerne meddeles af sundhedsstyrelsen.

I alt 32 sygeplejeskoler er godkendt i henhold til kgl. anordning af 30. januar 1957 om sygeplejerskeuddannelse.

Antallet af eksaminerede sygeplejersker i årene 1968-1978 og antallet af sygeplejeelever under uddannelse ved årets udgang var følgende.

År:	Antal sygeplejersker eksaminerede i årets løb: i alt	heraf mænd	Antal sygeplejeelever under uddannelse ved årets udgang
1968	1428	18	5256
1969	1461	22	5266
1970	1400	11	5351
1971	1401	28	5283
1972	1448	28	5291
1973	1473	29	5351
1974	1532	51	5349
1975	1511	56	5415
1976	1453	52	5463
1977	1424	81	5585
1978	1482	93	5695

Som led i en opgørelse af de sundhedsmæssige og sociale ressourcer har sundhedsstyrelsen og Danmarks Statistik i 2. kvartal af 1978 indsamlet oplysninger om personale i henholdsvis sygdomsbehandlende og sociale institutioner, herunder alle godkendte plejeinstitutioner, jfr. tabel 10.

Vedrørende personaleforholdene i den primære sundhedstjeneste ved sundheds- og sygeplejerskeordninger henvises til tabel 11.

I hjemmesygeplejerskeordningen er alle de ansatte enten sygeplejersker eller sygehjælpere, og i sundhedsplejerskeordningerne er alle sundhedsplejersker eller sygeplejersker.

Tabel 10. Antal sygeplejersker fordelt efter ansættelsesområde. 1976 og 1978.
Number of nurses by place of occupation.

		Heltid *Full-time*	Deltid *Part-time*	Personer i alt *Total*	Personer i alt omregnet til heltids-beskæftigelse[2]
Sygdomsbehandlende institutioner	1976	11858	10059	21917	16889
Hospitals	1978	11918	10236	22154	17036
Sundheds- og sygeplejeordninger[1]	1976	2116	1400	3516	2781
health and nursing schemes	1978	2064	1795	3859	2976
Alderdoms- og plejehjem	1976	1847	3274	5121	3458
Homes for the aged, nursing homes	1978	1960	3846	5806	3883
Daginstitutioner for børn og unge m.v.[3]	1976	61	46	107	84
Institutions for children and young people	1978	75	106	181	128
I alt	1976	15882	14779	30661	23212
Total	1978	16017	15983	32000	24023

[1] inkl. sundhedsplejersker.
[2] *Total number of nurses converted to full-time work.*
[3] omfatter bl. a. beskyttede boliger og forsorgshjem.

Tabel 11. Antal ansatte ved sundheds- og hjemmesygeplejerskeordninger i 1978.
Number of employed in the public health and district and nursing system 1978.

	Småbørnssundhedspleje *Infant health*			Skolesundhedspleje *School health*				Kombineret småbørns- og skolesundhedspleje *Combined infant and school health*			Hjemmesygepleje *Home nurses*		
		Heraf/*Hereof*			Heraf/*Hereof*				Heraf/*Hereof*			Heraf/*Hereof*	
	I alt *Total*	Sundhedsplejersker *Public Health nurses*	Sygeplejersker *Registred nurses*	I alt *Total*	Læger *Physicians*	Sundhedsplejersker *Public Health nurses*	Sygeplejersker *Registred nurses*	I alt *Total*	Sundhedsplejersker *Public Health nurses*	Sygeplejersker *Registred nurses*	I alt *Total*	Sygeplejersker *Registred nurses*	Sygehjælpere *Practical nurses*
Københavns kommune	56	56	–	117	39	49	15	–	–	–	256	220	34
Frederiksberg kommune	7	4	2	18	7	6	3	–	–	–	57	41	15
Københavns amt	33	32	1	107	49	15	40	109	68	14	199	196	3
Frederiksborg amt	8	7	–	11	4	3	3	128	73	6	137	129	7
Roskilde amt	10	9	1	22	11	2	6	55	32	12	100	97	2
Hovedstadsområdet i alt	114	108	4	275	110	75	67	292	173	32	749	683	61
Vestsjællands amt	14	13	1	31	14	3	10	60	30	6	187	186	1
Storstrøms amt	13	12	1	32	13	–	14	45	21	10	158	157	–
Bornholms amt	–	–	–	–	–	–	–	22	10	–	29	29	–
Øerne øst for Storebælt i øvrigt	27	25	2	63	27	3	24	127	61	16	374	372	1
Fyns amt	48	43	3	68	19	7	36	14	8	1	267	242	24
Sønderjyllands amt	19	19	–	24	7	4	13	18	13	3	173	161	11
Ribe amt	19	16	2	45	15	4	23	9	5	1	127	117	10
Vejle amt	22	20	1	50	20	5	20	46	27	3	179	174	5
Ringkøbing amt	31	31	–	58	22	1	28	7	4	1	172	172	–
Århus amt	19	18	–	26	9	3	12	166	107	9	322	314	7
Viborg amt	22	21	–	33	12	–	17	2	1	–	164	164	–
Nordjyllands amt	49	45	2	54	16	3	26	35	19	6	248	239	8
Jylland i alt	181	170	5	290	101	20	139	283	176	23	1385	1341	41
Hele landet	370	346	14	696	257	105	266	716	418	72	2775	2638	127

Kilde: Danmarks Statistik.

5. Apoteker.
Pharmacists.

Der fandtes pr. 1.4.1979 i alt 337 almindelige apoteker og 15 sygehusapoteker, hvoraf de 5 ligger i København (43 farmaceuter incl. sygehusapotekere), medens der på Frederiksberg (2) samt i Herlev, Holbæk, Odense, Kolding, Vejle, Århus, Randers og Ålborg findes et sygehusapotek med henholdsvis 7,(3),12,4,9,2,2,9,5 og 5 farmaceuter incl. sygehusapotekere. Ifølge oplysninger i Dansk Farmaceutisk årbog 1978-79 beskæftigedes på de almindelige apoteker udover indehaveren eller bestyreren, som alle er farmaceutiske kandidater, 1027 farmaceuter. Tallenes fordeling på amtskommuner ses af tabel 12, hvor der også er medtaget tilsvarende oplysninger for 1976.

I øvrigt er der på apotekerne ved udgangen af 1978 ansat ca. 2341 apotekerassistenter, ca. 1141 apoteksdefektricer, ca. 636 apoteksassistentelever og ca. 2300 øvrigt personale, således at det samlede personale på danske apoteker kan anslås til ca. 7500 incl. ansatte farmaceuter men excl. apotekere.

6. Fysioterapeuter.
Physical therapists.

Gennem foreningen af danske fysioterapeuter er modtaget følgende oplysninger, der kun gælder de i foreningen stående fysioterapeuter.

Foreningens medlemstal af indenlandske aktive medlemmer pr. 31. december 1978 var 2992 mod 2771 ved udgangen af 1976.

Medlemmerne fordeler sig geografisk ved udgangen af 1976 og 1978:

	Ved udgangen af 1976	Ved udgangen af 1978
Hovedstadsområdet	1456	1538
Øerne øst for Storebælt i øvrigt	238	258
Fyn	189	218
Jylland	888	978
Hele landet	2771	2992

Tabel 12. Apoteker og ansatte farmaceuter.[1]
Pharmaceutical chemits.

	Apoteker[2] *Independent pharmaceutical chemists*		Ansatte farmaceuter excl. indehaver *Employed pharmaceutical chemists*	
	1976	1978	1976	1978
Københavns kommune	42	42	144	148
Frederiksberg kommune	8	9	23	26
Københavns amt	28	27	111	113
Frederiksborg amt	13	14	53	54
Roskilde amt	7	7	26	26
Hovedstadsområdet i alt	98	99	357	367
Vestsjællands amt	17	17	54	53
Storstrøms amt	21	22	56	60
Bornholms amt	3	3	10	11
Øerne øst for Storebælt i øvrigt	41	42	120	124
Fyns amt	30	32	86	88
Sønderjyllands amt	18	20	40	44
Ribe amt	12	15	39	41
Vejle amt	23	24	61	64
Ringkøbing amt	20	17	42	39
Århus amt	33	33	118	113
Viborg amt	21	21	49	51
Nordjyllands amt	34	34	96	96
Jylland i alt	161	164	445	448
Hele landet	330	337	1008	1027

[1] Opgjort efter Dansk Farmaceutisk Årbog 1978/79.
Tallene for 1976 og 1978 er opgjort pr. 1.4.1977 og 1.4. 1979.
[2] Antal apotekere svarer omtrent til antal apoteker, idet kun få apoteker er midlertidigt uden indehaver, fortrinsvis i forbindelse med ejerskifte.

7. Offentlige udgifter til den primære sundhedstjeneste.
Public expenditures on the primary health care.

I forbindelse med udbygningen af den kommunale og statslige finansstatistik er det nu muligt mere detaljeret at opgøre det offentliges udgifter til forskellige sundhedsordninger i den primære sundhedstjeneste. For sygehusvæsenet har sundhedsstyrelsen gennem en årrække indhentet og offentliggjort økonomital i Medicinalberetning II og senest i Medicinalstatiske Meddelelser 1979:7 (Personale- og økonomistatistik for sygehusvæsenet 1979). I den her foreliggende Medicinalberetning I bringes forskellige opgørelser over amtskommunernes og primærkommunernes udgifter til forskellige sundhedsområder. Det er hensigten i de kommende år at søge disse oversigter udbygget i takt med mulighederne for at få bedre oplysninger. I denne medicinalberetning refererer økonomioplysningerne sig til kalenderåret 1977.

Den offentlige sygesikring.

Den 1. april 1973 startede den offentlige sygesikring sin virksomhed. De samlede udgifter har i finansåret 1975/76 udgjort 2463 mill. kr. og i kalenderåret 1977 2968 mill. kr. jfr. tabel 13. Dette svarer til en stigning i sygesikringsudgifterne fra 1975/76 til 1977 på 505 mill. kr. eller 20,5 pct. svarende til en gennemsnitlig årlig stigning på 12 pct. Tabel 13 viser også udgifterne i 1977 fordelt på de enkelte amter.

Udgifterne til den offentlige sygesikring udredes af amtskommunerne og Københavns og Frederiksberg kommuner.

Det skal bemærkes, at tabellen kun omfatter offentlige udgifter. Patienter betaler ofte en egenandel af udgifterne. Det gælder i særlig grad udgifter til tandlæger og ved køb af medicin. Hertil kommer, at patienter i sikringsgruppe 2 betaler en del af udgifterne til lægekonsultationer. En opgørelse af patienternes udgiftsandel foreligger ikke.

Andre sundhedsordninger.

En belysning af udgifterne vedrørende andre amtskommunale sundhedsordninger fremgår af tabel 14.

Det drejer sig om jordemodercentrer, profylaktiske svangerskabsundersøgelser, vaccinationer og lægeundersøgelser af børn. Udgifterne vedrørende de 3 sidstnævnte områder er betalinger for ydelser givet af alment praktiserende læger.

Udgifterne vedrørende sundhedsopgaver, der i det væsentlige er placeret i primærkommunal regi fremgår af tabel 15. Det drejer sig om udgifterne til sundhedsplejersker, skolelæger, børnetandklinikker, skoletandlægeordninger og hjemmesygeplejersker. Udgifterne er de i kalenderåret 1977 afholdte. Det kan endvidere oplyses, at primærkommunerne i 1977 har haft anlægsudgifter vedrørende børnetandklinikker på 47,3 mill. kr. Oplysningerne i tabel 15 har Sundhedsstyrelsen modtaget fra Danmarks Statistik.

Tabel 13. Udgifter til offentlig sygesikring 1977. (Regnskab). 1000 kr.
Expenditures of the public health insurance 1977.

	Almen lægehjælp *General medical attention*	Special lægehjælp *Special-medical attention*	Medicin *Medicine*	Tandlægebehandling *Dental care*	Fysiurgisk behandling *physiotherapeutic care*	Briller, bind og bandager *Glasses, bandages*	Øvrige ydelser, herund. rejsesygeforsikring m.v. *Other expenditures*	I alt *Total*
Københavns kommune	134393	74649	84858	51034	18212	470	1971	365587
Frederiksberg kommune	20139	13098	16444	8595	3540	48	367	62231
Københavns amt	136529	77840	77096	74909	16695	678	1985	385732
Frederiksborg amt	67835	32857	38211	38408	12790	342	946	191389
Roskilde amt	42730	14152	22196	22234	4533	250	1685	107780
Hovedstadsområdet i alt	401626	212596	238805	195180	55770	1788	6954	1112719
Vestsjællands amt	59028	14379	36373	28880	5119	323	842	144944
Storstrøms amt	60092	15297	39510	25366	5920	226	889	147300
Bornholms amt	12195	2365	6719	5028	464	38	146	26955
Øerne øst for St.bælt i øvrigt	131315	32041	82602	59274	11503	587	1877	319199
Fyns amt	102044	31708	63150	50733	5858	460	1436	255389
Sønderjyllands amt	57279	12963	30927	27744	3817	223	770	133723
Ribe amt	47922	12138	26200	22875	1677	199	625	111636
Vejle amt	72667	22215	44324	36825	5445	330	1002	182808
Ringkøbing amt	58373	9502	30919	30961	5008	611	773	136147
Århus amt	128066	38444	70701	75895	14768	549	1789	330212
Viborg amt	52279	11978	32605	24530	2607	246	703	124948
Nordjyllands amt	107521	28270	64922	50315	8168	455	1800	261451
Jylland i alt	524107	135510	300598	269145	41490	2613	7462	1280925
Hele landet 1977	1159092	411855	685155	574332	114621	5448	17729	2968232
Hele landet 1975/76	952929	324028	530454	510971	84211	37641	22293	2462527

Tabel 14. Amtskommunernes udgifter til vaccinationer, lægeundersøgelser af børn, jordemodercentre og profylaktiske svangerskabsundersøgelser 1977. (Regnskab). 1000 kr.
Expenditures on vaccinations, medical examinations of children, midwifecentres and preventive examinations of expectant mothers 1977.

	Jordemoder-centrer *Midwife-centres*	Profylaktiske svangerskabs-undersøgelser *Preventive exa-minations of expectant mothers 1977*	Vaccinationer *Vaccinations*	Lægeundersøgelser af børn *Medical examinations of children*
Københavns kommune	–	869	636	2802
Frederiksberg kommune	–	114	96	355
Københavns amt	1623	3315	1161	4515
Frederiksborg amt	5406	798	679	2769
Roskilde amt	3859	516	431	1778
Hovedstadsområdet i alt	10888	5612	3003	12219
Vestsjællands amt	5534	615	520	2048
Storstrøms amt	5685	558	451	1851
Bornholms amt	1283	126	88	352
Øerne øst for Storebælt i øvrigt	12502	1299	1059	4251
Fyns amt	7950	1069	852	3445
Sønderjyllands amt	4636	650	491	1985
Ribe amt	4078	586	454	1706
Vejle amt	6573	840	647	2607
Ringkøbing amt	6129	733	585	2342
Århus amt	10273	1673	1234	4967
Viborg amt	4864	640	473	1883
Nordjyllands amt	8581	1231	944	3688
Jylland i alt	45134	6353	4828	19178
Hele landet 1977	76474	14333	9742	39093
Hele landet 1975/76	67810	15926	9358	38036

Tabel 15. Primærkommunernes udgifter ved forskellige sundhedsområder 1977. (brutto). 1000 kr.
The municipalities' expenditures on various health areas 1977.

	Sundhedsplejersker *Visiting nurses*	Skolelæger[1] *School physicians*	Børnetandklinikker og skoletandlæge-ordninger *Public care of children's teeth*	Hjemmesygeplejersker *Home nurses*
Københavns kommune	7100	12966	38521	27318
Frederiksberg kommune	942	1215	6017	6589
Københavns amt	15845	4925	86392	18497
Frederiksborg amt	8247	3323	42274	14000
Roskilde amt	5628	2018	21483	9027
Hovedstadsområdet i alt	37762	24447	194687	75431
Vestsjællands amt	6008	2048	20748	17383
Storstrøms amt	5154	1735	19418	15290
Bornholms amt	1455	298	5954	2932
Øerne øst for Storebælt i øvrigt	12617	4081	46120	35605
Fyns amt	9369	4560	38647	26077
Sønderjyllands amt	3972	2196	25112	15333
Ribe amt	3983	1918	21280	10865
Vejle amt	7212	3633	32354	16400
Ringkøbing amt	4680	2365	24340	15314
Århus amt	13567	4547	58186	30630
Viborg amt	2759	2367	19693	14716
Nordjyllands amt	8351	4423	40737	24536
Jylland i alt	44524	21449	221702	127794
Hele landet 1977	104272[1]	54537[1]	501156	264907
Hele landet 1975/76	73400	63700	409900	212400

[1] Den store stigning i udgifterne vedrørende sundhedsplejersker og faldet i udgifterne vedrørende skolelæger fra 1975/76 skyldes formentlig omlægninger i konteringspraksis vedrørende kombinerede sundhedsplejerske- og skolelægeordninger.
Kilde: Danmarks Statistik.

II. Oplysninger om sygdomstilfælde.
Diseases.

Oplysninger om sygdomstilfælde, der har medført døden, får man kendskab til gennem registrering af de ved ethvert dødsfald udfærdigede dødsattester. Resultaterne af den statistiske bearbejdelse af dødsattestmaterialet offentliggøres i den årlige publikation »Dødsårsagerne i Danmark«, som indeholder tabeller med detaljerede oplysninger.

Statistik vedrørende sygdomstilfælde, der har givet anledning til indlæggelse på sygehus, har til og med finansåret 1974/75 været offentliggjort i »Medicinalberetning II«, baseret på en diagnoseliste med 99 numre, samt efter køn og alder.

Efter at individbaseret registrering af indlagte patienter er blevet indført på praktisk taget alle landets sygehuse, vil den fremtidige diagnosestatistik blive udarbejdet på grundlag af de indsendte registerbånd og offentliggjort i en selvstændig publikation i serien Medicinalstatistiske Meddelelser.

1. Anmeldte sygdomme på ugesygelisten.
Notifiable Diseases on Weekly report.

For visse sygdomstilfælde gælder, at lægerne har pligt til at anmelde dem til sundhedsmyndighederne. Det drejer sig hovedsagelig om akutte infektionssygdomme, hvoraf nogle, der har en særlig alvorlig karakter, straks skal anmeldes på en individualblanket (se bilag 4), medens andre kun anmeldes summarisk på ugentlige indberetningslister, ugesygelisten (se bilag 2 og 3). Sådanne regelmæssige landsomfattende indberetninger om smitsomme sygdomme har her i landet fundet sted i mere end 100 år.

Det er dog kun enkelte sygdomme, der har været anmeldelsespligtige i hele dette lange tidsrum, idet man igennem årene har foretaget ændringer med hensyn til, hvilke sygdomme der skulle være genstand for indberetningspligt.

I Medicinalberetningerne I for årene 1963 til 1967 er i tabel 11 givet en historisk oversigt over antal anmeldte tilfælde af anmeldelsespligtige sygdomme fra 1901 til 1967. De sygdomme, der er anført her, omfatter dem, der krævede anmeldelse på den ugesygeliste, der var gældende i årene 1938 til 1962. Tallene for tuberkulose er dog medtaget i oversigten, selvom denne sygdom ikke anmeldes på ugesygelisten, men på særlig individualblanket.

Den nugældende ugesygeliste, som er gengivet i bilag 2, trådte i kraft 1. januar 1963. De ændringer i indberetningspligten, som brugen af denne liste medførte, er omtalt i medicinalberetninger for årene 1963–67.

Anmeldte tilfælde af mæslinger, influenza og gonorrhoea fra 1901–1978 er indtegnet på figurerne 1, 2 og 3.

I tabel 18 er anført antallet af de anmeldte sygdomstilfælde for hvert af årene 1976–1978.

Følgende bemærkninger kan gives til de i 1978 anmeldte tilfælde.

Tyfus. I 1978 blev der anmeldt 10 tilfælde af tyfus, og samtidig blev 10 tilfælde bakteriologisk verificeret på Statens Seruminstitut.

Paratyfus. Denne sygdom anmeldtes med 22 tilfælde, medens 17 tilfælde blev bakteriologisk verificeret på Statens Seruminstitut.

Antallet af permanente tyfus, og paratyfusbacilbærere i 1977 og 1978 fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 16. Antallet af permanente tyfus- og paratyfusbacilbærere i 1977 og 1978.
Number of permanent typhoid and paratyphoid carriers.

	Tyfus		Paratyfus	
	1977	1978	1977	1978
Københavns og Frederiksberg kommuner	2	0	7	7
Københavns amt	2	3	9	8
Frederiksborg amt	1	1	2	2
Roskilde amt	0	0	0	0
Vestsjællands amt	0	0	5	3
Storstrøms amt	0	0	1	1
Bornholms amt	0	0	0	0
Fyns amt	4	3	5	5
Sønderjyllands amt	1	1	8	7
Ribe amt	0	0	4	4
Vejle amt	2	2	2	2
Ringkøbing amt	0	0	2	2
Århus amt	4	4	4	4
Viborg amt	1	1	0	0
Nordjyllands amt	4	3	0	0
Total	21	18	49	45

Gastroenteritis blev anmeldt med 99.579 tilfælde i 1978 mod 89.142 i 1977. Under gastroenteritis anmeldes også salmonelloser og paradysenteri. På Statens Seruminstitut blev der i 1978 ved de bakteriologiske undersøgelser af fæcesprøver fra patienter med symptomer på gastroenteritis etc. diagnosticeret 273 tilfælde forårsaget af typhimurium samt 586 tilfælde, der fordelte sig på 57 andre forskellige salmonellatyper.

Af shigellainfektioner diagnosticeredes 62 tilfælde af shigella sonnei og 19 af flexneri.

Hepatitis. Fra 1. januar 1966 blev den infektiøse hepatitis blanketanmeldelsespligtig. Anmeldelserne viste, at nogle læger også anmeldte serumhepatitis,

der ofte var forårsaget af narkotikainjektion hos unge narkomaner. Foranlediget heraf blev serumhepatitis også anmeldelsespligtig ved sundhedsstyrelsens cirkulære af 20. marts 1968. Antal anmeldte tilfælde af hepatitis på ugelisten i 1978 var 842 mod 819 blanketanmeldte tilfælde. Årsagen til differencen skyldes hovedsagelig dobbeltanmeldelser på ugelisterne og i et vist omfang manglende blanketanmeldelser.

Tabel 17. Anmeldte tilfælde af gonorrhoea efter alder og køn 1977 og 1978.
Notified cases of gonorrhoea by age and sex.

	1977		1978	
	M	K	M	K
Under 1 år	–	1	–	–
1–12 år	–	4	–	1
13–15 »	16	108	25	114
16–19 »	991	1394	893	1344
20–44 »	4444	2279	4313	2242
45 år og derover	112	33	121	35
I alt	5563	3819	5352	3736
Heraf i København	2087	1082	1889	995

Kønssygdomme. Tabel 17 viser antallet af anmeldte tilfælde af gonorrhoea i hele landet efter køn og alder for årene 1977 og 1978, desuden er anført hvor mange tilfælde, der er anmeldt i Københavns kommune.

Syfilistilfældene anmeldes på samme måde som gonorrhoea på ugelisterne til sundhedsstyrelsen. Dog skal den læge, der anmelder et syfilistilfælde, tillige anføre supplerende data til registrering af den pågældende patient, se bilag 2 f. n. Disse oplysninger videresendes af sundhedsstyrelsen til Statens Seruminstitut. Her foretages undersøgelser af blod og spinalvæske fra patienter med tegn på syfilis. De fleste prøver bliver udelukkende undersøgt syfilisserologisk på Statens Seruminstitut; nogle prøver bliver dog undersøgt primært på visse store sygehuses centrallaboratorier, men ved positive fund plejer resultaterne at blive kontrolleret ved nye undersøgelser på instituttet, som således får kendskab til alle syfilisserologiske resultater i Danmark.

På grundlag heraf gennemføres en fortløbende registrering af alle syfilispatienter, bilagt kliniske oplysninger indhentet gennem de diagnosticerende og behandlende læger. Denne registrering har fundet sted siden 1921.

Det antal syfilistilfælde, der diagnosticeres og registreres af Statens Seruminstitut, afviger noget fra det antal, der anmeldes til sundhedsstyrelsen, idet nogle anmeldte tilfælde udgår enten fordi diagnosen må frafaldes, eller fordi der er sket dobbeltanmeldelse, men dertil kommer på den anden side diagnosticerede tilfælde, der af en eller anden grund ikke er blevet anmeldt til sundhedsstyrelsen.

Seruminstituttet havde ikke tilgængelige oplysninger om diagnosticerede tilfælde af syfilis for årene 1977 og 1978 da medicinalberetningen blev udarbejdet og derfor er teksttabellerne med en sammenligning af anmeldte og diagnosticerede tilfælde af syfilis udgået i denne medicinalberetning.

Fra Statens Seruminstitut indhentes oplysninger om diagnosticerede tilfælde af leptospirose, der ikke er anmeldelsespligtig. I årene 1977 og 1978 er der diagnosticeret ialt 9 tilfælde af leptospirose, heraf 5, der alle var forårsaget af icterohaemorhagiaetypen.

Om sygdommens tidligere optræden henvises til medicinalberetning I for 1961 og 1962, side 52.

Tabel 18. Antallet af anmeldte sygdomstilfælde efter sygdommens art. 1976–1978.
Number of notified cases of diseases.

Lb. nr.	Sygdommens art *Nature of disease*	1976	1977	1978	1978 pr. 100.000 ind-byggere *per 100.000 inhabi-tants*	1978 heraf under 1 år *herein und. 1 year* I alt *total*	1978 heraf under 1 år *herein und. 1 year* pr. 1000 levende-fødte *per 1000 live-born*
1	Febris typhoidea	4	8	10	0,2	–	–
2	Febris paratyphoidea	17	12	22	0,4	–	–
3	Diphtheria	–	–	–	–	–	–
4	Meningitis purulenta (bac.)	389	318	402	7,9	75	1,2
5	Meningitis (andre former)	275	331	684	13,4	23	0,3
6	Tetanus børn under 1 måned	–	–	–	–	–	–
7	Tetanus øvrige patienter	14	8	8	0,2	–	–
8	Poliomyelitis ant. ac. paralytica	1	–	–	–	–	–
9	Encephalitis acuta primaria	29	20	28	0,5	3	0,0
10	Encephalitis acuta secundaria	65	56	32	0,6	–	–
11	Ornithosis	168	194	125	2,5	–	–
12	Malaria	47	51	62	1,2	–	–
13	Gastro-enteritis ac. infect.	80724	89142	99579	1953,7	9810	158,0
14	Scarlatina	13382	16057	10083	197,8	196	3,2
15	Tonsillitis acuta	231560	246203	252358	4951,1	7322	118,0
16	Erysipelas	5431	5870	6095	119,6	24	0,4
17	Tussis convulsiva, børn under 6 mdr.	555	370	160	3,1	160	2,6
18	Tussis convulsiva, øvrige patienter	15830	11083	3896	76,4	96	1,6
19	Morbilli	57756	52264	18593	364,8	680	11,0
20	Rubella	31385	44347	13592	266,7	1108	17,8
21	Varicellae	26382	30564	25408	498,5	1184	19,1
22	Parotitis epidemica	5891	5306	38875	762,7	390	6,3
23	Hepatitis acuta	712	699	842	16,5	2	0,0
24	Mononucleosis infectiosa	4080	4876	6283	123,3	2	0,0
25	Vertigo epidemica	10122	9541	9848	193,2	4	0,1
26	Febris rheumatica	437	420	384	7,5	2	0,0
27	Febris catarrhalis acuta	236881	256082	285706	5605,4	65077	1048,3
28	Influenza (epidemisk)	314020	99783	216027	4238,4	4706	75,8
29	Pneumonia	63967	51537	61118	1199,1	2559	41,2
30	Tracheo-bronchitis acuta	77420	78112	85840	1684,1	10016	161,4
31	Infectiones cutis neonat. under 1 md.	86	81	66	1,3	66	1,1
32	Scabies	9375	8892	7734	151,7	135	2,2
33	Syphilis congenita	–	–	2	0,0	–	–
34	Syphilis acqvisita recens	459	534	341	6,7	–	–
35	Gonorrhoea	10845	9382	9088	178,3	–	–
36	Ulcus venereum	18	55	51	1,0	–	–
37	Lymphogranuloma ingvinale	14	10	11	0,2	–	–

Fig. 1. Anmeldte tilfælde af morbilli pr. 1000 indbyggere. Danmark 1901–1978.
Notified Cases of Measles per 1000 population.

Fig. 2. Anmeldte tilfælde af influenza pr. 1000 indbyggere. Danmark 1901–1978.
Notified Cases of Influenza per 1000 population.

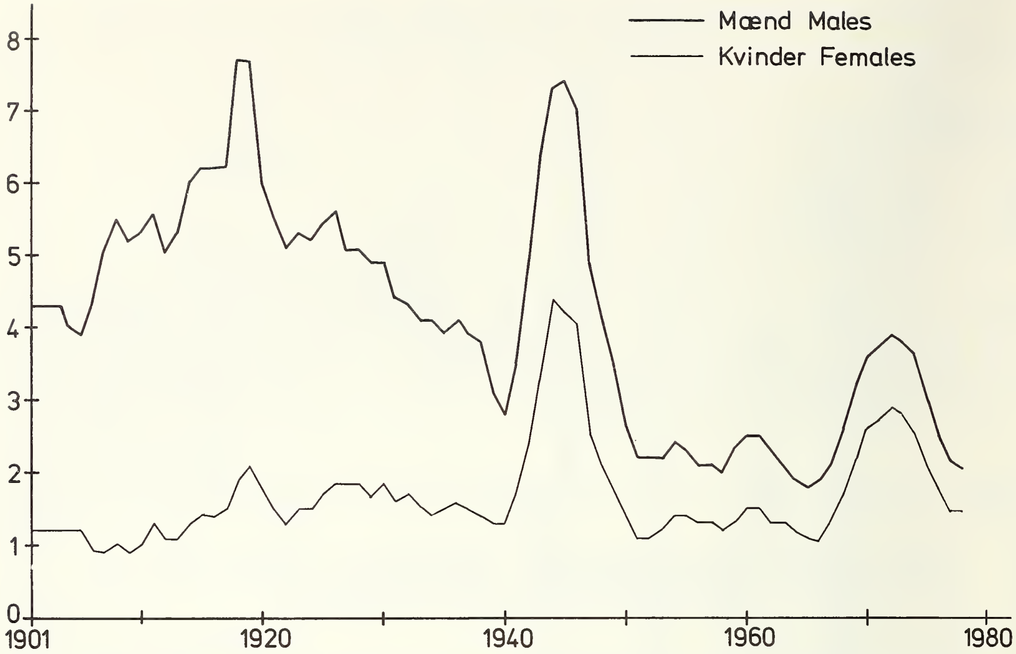

Fig. 3. Anmeldte tilfælde af gonorrhoea pr. 1000 indbyggere. Danmark 1901–1978.
Notified Cases of Gonorrhoea per 1000 population.

2. Tuberkulosesygelighed og -kontrol 1970-78[1].
Morbidity of Tuberculosis and -control.

I 1905 blev der indført lovfæstet pligt for lægerne til at anmelde tuberkulose. Anmeldelsessystemet omfattede til at begynde med kun nye tilfælde af lungetuberkulose, men er blevet stærkt udbygget i tidens løb. Der oprettedes et centralt register i 1921; recidiver og ekstrapulmonal tuberkulose, samt helbredelse af de syge blev anmeldelsespligtig fra 1950.

Tuberkulosesygeligheden har stort set været faldende siden 1920'erne. Tabel 19 viser, at raten stadig er aftagende. Sygeligheden er fortsat forskellig hos de to køn; i 1978 anmeldtes 220 mænd og 121 kvinder, svarende til 9 og 5 pr. 100.000. Tuberkulose var tidligere en sygdom, der var hyppig hos unge; i tidens løb er sygeligheden blevet forskubbet mod stedse højere aldersklasser. Det fremgår af tabel 19 hvor mange recidiver der erkendes årligt. Raten har i perioden 1961–78 været faldende fra 3,3 til 1,1 pr. 100.000.

Den samlede bestand af patienter i det centrale register (prævalensen) er blevet opgjort efter vekslende kriterier i tidens løb. Fra 1921–49 omfattede registret det samlede antal tilfælde, der var anmeldt gennem otte år, idet de døde dog løbende blev fratrukket. Fra 1950–71 udgjordes bestanden af de syge plus en del patienter, der faktisk var raske; patienterne blev nemlig først fjernet fra registret tre år efter behandlingens ophør. I 1972 blev der foretaget en omfattende revision af registret med hensyn til døde og andre forhold, der ville betinge udgang af registret. Samtidig ændredes kriteriet for at være syg, idet dette kun omfattede dem, der var under behandling. Når behandling ophørte, blev personen herefter overført til kartoteket for »helbredte«. Som følge af disse ændringer kan prævalensen for 1972 ikke sammenlignes med raten for de foregående år. Tabel 19 viser, at prævalensen var faldende fra 1961–78, fra 116 til 7 pr. 100.000. Det samlede antal patienter, som var under behandling ved udgangen af 1978 var 341 svarende til 7 pr. 100.000.

Incidensen af ekstrapulmonal tuberkulose har været faldende gennem årene, fra 2,7 i 1961–65 til 1,2 pr. 100.000 i 1978.

Dødeligheden af tuberkulose er siden 1961 aftaget fra 2,7 til 0,7 pr. 100.000 i 1977. For detaljer henvises til »Dødsårsagerne i Danmark«.

De nye tilfældes sværhedsgrad, vurderet ud fra påvisning af baciller og ud fra processernes udbredning i lungerne, har i 1976–78 været næsten uforandret fra tidligere, jfr. tabel 20. Af tabellen fremgår

[1] For detaljer henvises til "betænkning vedrørende de kollektive tuberkuloseundersøgelser samt de i lovgivningen m.v. fastsatte undersøgelser af enkeltpersoner ved ansættelse" fra Sundhedsstyrelsen 1974, 6, 261–284.

desuden, at ca. 8 pct. af tilfældene fandtes ved kollektive undersøgelser; størstedelen fandtes som følge af symptomer eller anden årsag.

Tabel 21 resummerer tuberkulosestationernes virksomhed i 1978 i hele landet. Af den samlede danske befolkning blev 8 pct. skærmbilledundersøgt. Der blev i alt foretaget 51.315 BCG-vaccinationer. Derudover foretoges vaccinationer af skolelæger, forsvar, o.a.; nøjagtige opgørelser over dette foreligger ikke.

Tabel 19. Sygelighed af tuberkulose i hele Danmark. 1961–1978.
Morbidity of Tuberculosis in Denmark. 1961–1978.

	Respiratorisk tuberkulose						Ekstrapulmonal tuberkulose	
	Nye tilfælde/*New cases*		Recidiver		Samlet bestand af syge *Total number of diseased persons*		Nye tilfælde/*New cases*	
	Antal *Number*	Pr. 100.000	Antal *Number*	Pr. 100.000	Antal *Number*	Pr. 100.000	Antal *Number*	Pr. 100.000
1961–65 gn.	774	17	154	3,3	5438	116	125	2,7
1966–70 gn.	626	13	113	2,3	3987	82	88	1,8
1971–75 gn.	549	11	85	1,7	1516	30	74	1,5
1976	400	8	89	1,8	565	11	59	1,2
1977	375	7	78	1,5	452	9	61	1,2
1978	303	6	58	1,1	341	7	59	1,2

Kilde: DIKE.

Tabel 20. Tuberkulosens sværhedsgrad og årsag til diagnose.
Degree of Tuberculosis-attack and Cause of Diagnosis.

	1976	1977	1978
Nyanmeldte tilfælde i alt	400	375	303
heraf i pct. med:			
+ TB	70	83	82
Sikker kaverne	25	26	33
Dobbeltsidige processer	36	39	37
		pct.	
Sygdomstilfældene opsporet på grund af:			
Symptomer	66	70	77
Kollektive undersøgelser	14	15	8
Andre forhold	19	13	13
Uoplyst	1	2	2

Kilde: DIKE.

Tabel 21. Lungeklinikkernes virksomhed 1978.
The activities of the chest clinics.

Område *Area*	Antal undersøgte personer *Number of examened persons*		Antal skærm-billedundersøgelser *Number of mass radiographies*	Antal BCG-vaccinationer *Number of BCG-vaccinations*
	Børn *Children*	Voksne *Adults*		
Københavns kommune	1.176	68.161	47.678	411
Frederiksberg kommune	577	15.483	17.781	695
Københavns amt	10.418	59.959	68.036	6.568
Frederiksborg amt	8.729	16.158	19.450	4.939
Roskilde amt	3.655	17.654	20.525	3.365
Vestsjællands amt	3.185	20.193	21.567	2.888
Storstrøms amt	1.998	12.017	9.600	1.961
Bornholms amt	1.600	5.944	6.235	472
Fyns amt	1.688	37.681	37.798	1.110
Sønderjyllands amt	742	17.305	19.949	4.005
Ribe amt	1.346	12.567	14.109	977
Vejle amt	341	15.240	15.574	4.689
Ringkøbing amt	4.018	14.458	12.831	4.357
Århus amt	8.207	46.091	47.487	7.156
Viborg amt	3.628	17.261	20.072	2.876
Nordjyllands amt	6.862	32.994	30.436	4.846
I alt *Total*	58.170	409.166	409.128	51.315

Kilde: DIKE.

3. Kræft. *Cancer.*

Det danske Cancerregister, der er oprettet og drives af Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse, har siden 1942 registreret hyppigheden og dødeligheden af alle svulstsygdomme i Danmark, baseret på anmeldelser fra sygehuse og andre helbredelsesinstitutioner og på en gennemgang af alle landets dødsattester.

Cancerregistret har i: Clemmesen: Statistical Studies in the Aetiology of Malignant Neoplasms, Acta Path. & Microb. Scandin, Suppl. 261, 1977, redegjort detaljeret for de forskellige kræftformers optræden i Danmark i årene 1943–72.

En analyse vil for de fleste kræftformers vedkommende kræve en femårs iagttagelsesperiode. Resultatet af perioden 1968–1972 foreligger nu i Vol. 5 af nævnte arbejde.

III. Særlige foranstaltninger mod sygdomme.

Certain Measures against Diseases.

1. Statens Seruminstitut.

The State Serum Institute.

Statens Seruminstitut er landets centrallaboratorium for bakteriologiske og serologiske undersøgelser og fremstiller sera og vacciner til brug i ind- og udland. Desuden driver seruminstituttet videnskabelig forskning på disse og beslægtede områder og er sæde for internationale centre og laboratorier for BCG, biologisk standardisering, coli, polio, influenza, gonokokker og treponematose. Om virksomheden på laboratoriet kan følgende oplysninger gives.

	Antal undersøgelser	
	1977	1978
Wassermann og andre syfilisreaktioner	534.419	543.464
Treponema pallidum immobilisationstest	3.549	3.775
Gonokok-komplementbinding	64.246	46.940
Undersøgelse for gonokokker ved dyrkning	505.504	468.292
Antistafylolysinreaktion	708	631
Stafylokokfagtypebestemmelser	36.300	35.130
Antistreptolysinreaktion Antistreptokokhyaluronidase reaktion	184.326	176.122
Streptokokagglutination i patientsera	0	0
Undersøgelse for streptokokker (dyrkning, typebestemmelse)	15.946	14.291
Rose-Waaler test	59.628	64.063
Seroreaktion for mononucleosis infectiosa	7.903	8.755
Widal	10.125	10.675
Undersøgelse for leptospirosis (Weils sygdom m.m.)	3.786	3.674
Undersøgelse af urin og fæces	58.622	61.874
Dyrkning fra blod	55.058	57.479
Spinalvæske (undersøgelse for meningokokker o.a.)	5.278	6.539
Svælgpodninger for meningokokker	160	221
Bakteriologiske undersøgelser, almindelige	206.178	238.312
Resistensbestemmelse af bakterier overfor sulfonamid og antibiotika	230.503	329.099
Undersøgelse for difteribaciller	0	0
Undersøgelse for difteriantitoksin	19	19
Undersøgelse for kighostebaciller	22.730	11.320
Undersøgelse for pneumokokker	113	0
Ekspektoratundersøgelser ved mikroskopi, dyrkning og tildels også podning på marsvin	49.474	51.686
Andre tuberkuloseundersøgelser ved dyrkning og tildels også podning på marsvin	24.804	22.703
Virusundersøgelser:		
primær atypisk pneumoni (kuldeaggl.)	12.295	16.981
respirationsvejsvirus	3.655	4.080
lymphogranuloma ingvinale	2.269	2.589
ornithosis	8.866	8.509
parotitis epidemica	537	1.209
Undersøgelse for toxoplasmosis	5.859	5.653
Blodtypebestemmelser, almindelige Blodtypebestemmelser, Rhesus	64.839	48.809
Bestemmelser af blodkoagulationsfaktorer	2	0
Friedman, Bufo- og hæmagglutinationsreaktioner	7.369	6.541
Andre hormonundersøgelser	75.112	89.509
Desinfektionsundersøgelser	3.538	3.724
Jordprøver	68.608	73.603
Mykologiske undersøgelser (svampe m.v.)	840	817
Rheumatoid-arthrit-test	51.820	53.833
Antihumanglobulinkonsumption-test	9.646	8.754
Polio- og echovirus, isolering af	1.893	1.923
Blodbankblod, bakt. kontrolundersøgelse af	229	82
Coxsackievirus, påvisning af	1.894	1.919
Gonokokker, resistensbestemmelse af	6.012	5.403
Aktinomyceter, undersøgelse for	86	9
Resistensbestemmelse af første gangs pos. tb.	412	264
Le-celle-test	8.699	9.530
Anti-nucleære-faktorer, undersøgelse af forekomsten af	36.416	39.525
Trichomonas vaginalis, mikroskopi og dyrkning	33.953	36.265
Sporeprøver, dyrkning af	25.876	25.501
Vævsantistoffer	5.676	5.863
Herpes-simplex-komplet bindingsreaktion	5.838	5.126
Hæmolytisk anæmi, serologisk undersøgelse	228	249
Antibiotikum, koncentrationsbestemmelse af	8.875	9.040
Rubella-hæmagglutinations-inhibitionsreaktion	10.927	6.387
Andre undersøgelser	51.533	52.932
Phenylketonuri, undersøgelse af phenylalanin	66.720	68.775
Anaerob bakterier	440	509

2. Immuniseringer.

Immunizations.

I Danmark anvendes rutinemæssigt følgende immuniseringer: Kighostevaccination, difteri-, tetanus- og poliovaccination (Salk), oral-poliovaccination (Sabin) og BCG-vaccination. Vaccinationerne er frivillige og gratis. Koppecaccinationen var obligatorisk indtil 1976, men frarådes nu, da risikoen for indførelse af kopper her i landet må betragtes som uhyre ringe, og da koppevaccinationerne har givet anledning til alvorlige komplikationer hos børn i ét tilfælde ud af 200.000.

Nu tilrådes kun revaccination af personale ansat ved epidemi- og dermatologiske afdelinger.

Før 1976 blev den overvejende del af koppevaccinationerne foretaget vederlagsfrit ved embedslægernes foranstaltning, for Københavns vedkommende dog Statens Seruminstitut. Enkelte vaccinationer blev foretaget af de praktiserende læger.

Difteri-, tetanus-, kighoste- og poliovaccination.

I medfør af lov nr. 634 af 17. december 1976 om tilbud om gratis vaccination mod visse sygdomme, har alle børn under 18 år ret til vederlagsfri vaccination mod kighoste, diftere, stivkrampe, polio og tuberkulose.

Sundhedsstyrelsen har i cirkulære af 10. marts 1977 fastsat retningslinier vedrørende gratis vaccinationer mod smitsomme sygdomme m.v., og efter disse retningslinier vaccineres der særskilt mod kighoste ialt 3 gange i alderen 5 uger, 9 uger og 10 måneder.

Endvidere vaccineres der ialt 3 gange med en trivalent blandingsvaccine bestående af difteri-, tetanus- og poliovaccine (Salk-vaccine), når børnene er henholdsvis 5 måneder, 6 måneder og 15 måneder.

Oral-poliovaccine (Sabin) gives når barnet er ca. 2, 3 og 4 år.

Gennemførelsen af en særskildt kighostevaccination i modsætning til tidligere skyldes ønske om dels at give barnet en tidligere beskyttelse mod sygdommen, dels at undgå kighostevaccination i en alder hvor infantile spasmer hyppigt forekommer.

BCG-vaccinationer

De fleste af disse vaccinationer udføres på tuberkulosestationerne, hvor der i 1976 blev foretaget 52.300. Tuberkulinnegative skolebørn skal tilbydes BCG-vaccination, der foretages ved sygehusvæsenets foranstaltning.

Andre immuniseringer.

Vaccinationer mod tyfus, gul feber og kopper gives til et betydeligt antal personer før afrejse til lande, hvor der er en vis risiko for at pådrage sig disse sygdomme, eller fordi de pågældende lande kræver vaccination før indrejse. De praktiserende læger eller Statens Seruminstitut udfører disse vaccinationer, dog foretages vaccination mod gul feber kun på seruminstituttet og dets regionalafdelinger.

Tabel 22. Antal undersøgelser i henhold til lov om svangerskabshygiejne af 7. juni 1972, foretaget af praktiserende læger. 1978.

Number of examinations by physicians according to Act of Pregnancy Hygiene.

Område *Area*		Levendefødte børn i kalenderåret 1978 *Number of liveborn*	Lægeundersøgelser *Examination by physicians*: I alt *Total*	Heraf 1. lægeundersøgelse *First examination*: I svangerskabet *During pregnancy*	Heraf 1. lægeundersøgelse *First examination*: Eft. svangerskabet *After pregnancy*	1. lægeus. i pct. af levendefødte *First examination by physician in per cent of liveborn*: I svangerskabet *During pregnancy*	1. lægeus. i pct. af levendefødte: Eft. svangerskabet *After pregnancy*
						Pct.	Pct.
Københavns kommune		4891	15923	5380	3183	110	65
Frederiksberg kommune		716	2050	666	416	93	58
Københavns amt		7074	24660	6862	6218	97	88
Frederiksborg amt		4158	10542	2929	2706	70	65
Roskilde amt		2443	7896	2201	1816	90	74
Vestsjællands amt		3265	11387	3149	2570	96	79
Storstrøms amt		2781	9846	2807	2227	101	80
Bornholms amt		593	2243	595	487	100	82
Fyns amt		5515	20931	6538	2763	119	50
Sønderjyllands amt		3206	14474	4044	3111	126	97
Ribe amt		2904	10642	2993	2508	103	86
Vejle amt		4141	14135	3950	3199	95	77
Ringkøbing amt		3718	13213	3742	2978	101	80
Århus amt		7550	28123	7616	6789	101	90
Viborg amt		3021	11130	3052	2565	101	85
Nordjyllands amt		6100	22041	6151	5043	101	82
I alt *Total*	1978	62076	219236	62675	48579	101	78
	1977	61878	218204	61691	47672	100	77

IV. Profylaktiske foranstaltninger m.v.

Preventive Health Control etc.

1. Svangerskabshygiejne.

Pregnancy Hygiene.

Ved den første lov om svangerskabshygiejne af 1. oktober 1945 bestemtes det, at svangre kvinder vederlagsfrit under svangerskabet kunne få foretaget indtil 10 forebyggende helbredsundersøgelser, deraf 3 hos læge og 7 hos jordemoder. Om lovens udnyttelse siden dens ikrafttræden se tabel 23 i indberetningen for 1965 og 1966.

Ved en ny lov om svangerskabshygiejne af 8. juni 1966 udvidedes antallet af lægeundersøgelser til 5, deraf 3 under svangerskabet. Hertil kom 6 – i særlige tilfælde 7 – undersøgelser hos jordemoder. De 2 undersøgelser hos læge efter fødslen kunne også gives, såfremt svangerskabet var afsluttet med en abort. Ved den første undersøgelse efter fødslen skulle lægen tilbyde vejledning om anvendelse af svangerskabsforebyggende metoder.

Materialet vedrørende 1966 lovens udnyttelse er offentliggjort i medicinalberetningerne for årene 1967 til 1972.

Ved den nugældende lov af 7. juni 1972 om svangerskabshygiejne og fødselshjælp med seneste ændring i lov nr. 327 af 26. juni 1975, blev ansvaret for de forebyggende helbredsundersøgelser og fødselshjælpen henlagt til amtskommunerne og Københavns og Frederiksberg kommuner. Bestemmelserne om lægeundersøgelser er uændrede, medens bestemmelserne om jordemoderundersøgelser er ændret. Der skal tilbydes enhver svanger kvinde mindst *fem profylaktiske undersøgelser* hos jordemoder. Finder lægen, jordemoderen eller sygehuset, at der er behov for yderligere undersøgelser, er der adgang til at foretage *behovsprægede undersøgelser.*

Det materiale, der foreligger vedrørende 1972 lovens udnyttelse består af årlige opgørelser fra amtskommunerne over antal undersøgelser foretaget af praktiserende læger. Opgørelsen er foretaget på grundlag af lægernes afregningskuponer med amtskommunerne. Undersøgelser foretaget på en offentlig institution, f.eks. sygehus eller offentlig fødeklinik, der fører kontrol med svangre kvinder, indgår ikke i materialet. Der findes således heller ikke oplysninger om jordemoderundersøgelser, idet jordemødre ifølge 1972 loven ansættes og aflønnes af amtskommunerne, samt Københavns og Frederiksberg kommuner. Ved denne ansættelses- og aflønningsform er jordemødrenes tidligere anvendte afregningskuponer med sygesikringen vedr. svangerskabsundersøgelser bortfaldet.

Uden kendskab til antallet af undersøgelser foretaget på en offentlig institution, der må formodes at være stigende i takt med et større antal fødsler på offentlige institutioner, kan lovens udnyttelsesgrad kun anslås for 1. besøg hos læge, idet kvinderne i reglen vil få foretaget denne undersøgelse hos egen læge. Da antallet af første undersøgelse hos læge også omfatter de kvinder, hvis svangerskab afbrydes, kan antal besøg i forhold til antal levendefødte børn ligge over 100 pct.

Samtlige svangerskabsundersøgelser (lægeundersøgelser og jordemoderundersøgelser) er opgjort på baggrund af oplysninger fra fødselsanmeldelserne og publiceret i sundhedsstyrelsens publikationsserie »Medicinalstatistiske Meddelelser« under titlen »Medicinsk fødselsstatistik«.

I tabel 22 er de foreliggende oplysninger om svangerskabsundersøgelser foretaget af praktiserende læger for kalenderåret 1978 vist.

2. Sundhedsplejerskeordningen.

Public Health Nursing Service.

Med baggrund i en af sundhedsstyrelsen i 1970 offentliggjort betænkning (nr. 573/1970) om den fremtidige sundhedsplejerskevirksomhed vedtog Folketinget i 1973 lov nr. 409 om sundhedsplejerskeordninger, der trådte i kraft den 1. april 1974. Regler om omfanget af og kravene til sundhedsplejerskeordningen er fastsat i indenrigsministeriets bekendtgørelse af 27. marts 1974, medens retningslinier af juli 1974 for ordningernes tilrettelæggelse er fastsat af sundhedsstyrelsen. Loven har afløst den tidligere gældende lov af 31. maj 1963.

Oprettelse af sundhedsplejerskeordninger er nu gjort obligatorisk, idet lovens § 1, stk. 1, pålægger kommunerne pligt til ved ansættelse af sundhedsplejersker at yde vederlagsfri vejledning og bistand med hensyn til sundhedstilstanden hos børn, der er under den undervisningspligtige alder og ikke går i skole eller i børnehaveklasse. Amtsrådet kan dog når særlige forhold taler derfor fritage en kommune for denne pligt. I medfør af lovens § 1, stk. 2, har kommunen endvidere adgang til at tilbyde andre personer, herunder gravide, der har behov herfor, vederlagsfri vejledning og bistand af en sundhedsplejerske.

Sundhedsplejerskeordningen forvaltes efter reglerne i lov nr. 227 af 27. maj 1970 om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender i lighed med lovene om hjemmesygeplejerskeordning, skolelægeordning og børnetandpleje.

Tabel 23. Sundhedsplejerskernes tilsyn med børn under 1 år. 1978.
Supervisions of infants under 1 year by visiting public health nurses.

Område *Area*	Levendefødte efter moderens hjemsted *Live-born by domicile of mother*	Modtagne fødselsanmeldelser *Birth-reports received*	Hjem der har afslået besøg *Homes refusing visit*		Antal besøg *Number of visits*		Børn under tilsyn 31/12–78 *infants supervised*
			straks *at once*	senere *later*	i alt *total*	heraf forgæves *in vain*	
Københavns kommune	4887	4939	11	21	47354	2221	4335
Frederiksberg kommune	715	733	3	2	8286	243	767
Københavns amt	7070	7213	13	16	82792	1707	7535
Frederiksborg amt	4158	4167	1	6	51026	165	4988
Roskilde amt	2442	2420	2	8	27834	427	2629
Vestsjællands amt	3266	3080	1	11	34868	952	3443
Storstrøms amt	2780	2576	3	41	29105	482	2718
Bornholms amt	593	599	–	1	6846	118	584
Fyns amt	5510	5362	19	22	54403	1128	5211
Sønderjyllands amt	3195	3146	1	6	36056	671	3277
Ribe amt	2903	2421	4	4	23103	549	2363
Vejle amt	4136	4241	4	17	42618	1024	4323
Ringkøbing amt	3716	3656	5	–	26315	...	3232
Århus amt	7547	7342	15	38	76509	1972	7699
Viborg amt	3019	2720	8	5	19710	433	2202
Nordjyllands amt	6099	5649	7	–	59881	...	5338
Hele landet *Total* 1978	62036	60164	97	198	626706	12092	60644
Hele landet *Total* 1977	61878	58929	115	134	604470	13173	57750

I overensstemmelse med den praksis, der har udviklet sig i forsøgsordninger med besøg til familier med børn udover det første leveår, omfatter sundhedsplejerskeordningen med sigte især på børn, der har særlige sundhedsmæssige behov, følgende, jfr. § 2 i nævnte bekendtgørelse.

1. Sundhedsvejledning til forældre om børnenes legemlige og psykiske udvikling, herunder oplysning om sygdomsforebyggende og sundhedsfremmende foranstaltninger, der har til formål at fremme børnenes legemlige og psykiske sundhed og trivsel.
2. Observation af børnenes sundhedstilstand og formidling af kontakt til lægelig og social sagkundskab, såfremt observationen viser, at et barn trænger til behandling.
3. Vejledning og bistand, herunder opsøgende arbejde, i samarbejde med lægelig og social sagkundskab til forældre, hvis børn har særlige behov herfor.

   Stk. 2. Afgørelsen af, hvorvidt der foreligger særlige behov for sundhedspleje, træffes efter samråd med læge og barnets forældre.

Udover børn under den skolepligtige alder kan sundhedsplejerskens arbejde tillige omfatte børn i den skolepligtige alder, idet sundhedsplejerskeordningen fortsat kan kombineres med skolesundhedsplejen ifølge lov af 7. juni 1972 om skolelægeordning. Ressourcetællingen foretaget i 1978 viser, at 130 eller knapt halvdelen af landets kommuner har ansat sundhedsplejersker i kombineret ordning (småbørnssundhedspleje og skolesundhedspleje).

Den relative andel af sundhedsplejersker ansat i kombineret ordning udgør ca. 59% af personalet ansat i sundhedsplejerskeordningen, jfr. tabel 11 i kap. I.

9 kommuner fordelt på 4 amter havde ikke ansat sundhedsplejersker i 1978. I disse kommuner var der 1.071 0–årige, hvilket svarer til 1.7% af landets 0–årige.

Ansættelse som sundhedsplejerske er betinget af, at den pågældende er sygeplejerske og har afgangsbevis som sundhedsplejerske fra Danmarks sygeplejerskehøjskole. Sundhedsstyrelsen kan i ganske særlige tilfælde gøre undtagelse fra denne bestemmelse.

I enkelte kommuner er der ansat faglige ledere til at varetage den daglige ledelse af ordningen. I amtskommuner kan ansættes en amtssundhedsplejerske til at bistå amtsrådet med de vejledende, koordinerende og planlæggende opgaver, som er pålagt amtsrådet i henhold til lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender, jfr. § 4, stk. 2, i nævnte bekendtgørelse. I 1978 havde samtlige amter ansat sundhedsplejersker med undtagelse af Københavns amtskommune.

I tabel 23 er meddelt uddrag af sundhedsplejerskernes årsberetninger for 1978 vedrørende tilsynet med børn under 1 år. Årsberetningerne er endnu ikke ændret efter den nye lovs ikrafttræden pr. 1. april 1974. Det fremgår af tabel 23, at sundhedsple-

Tabel 24. Sundhedsplejerskens tilsyn med børn i førskolealderen pr. 31/12–1978.
Supervisions of pre-school children by visiting nurses.

		Under 1 år	i pct. af 0–årige	1–2 år	i pct. af 1–2 årige	3–6 år	i pct. af 3–6 årige	1–6 år	i pct. af 1–6 årige
Københavns kommune		4335	95	1236	15	312	1,8	1548	6,1
Frederiksberg kommune		767	109	–	–	222[1]	–	222	5,3
Københavns amt		7535	106	961	6	395	0,8	1256	2,5
Frederiksborg amt		4988[2]	118[2]	756	9	484	2,2	1240	4,0
Roskilde amt		2629	107	518	10	305	2,2	823	4,2
Vestsjællands amt		3443	107	557	8	348	2,2	905	4,1
Storstrøms amt		2718	97	762	13	436	3,2	1198	6,1
Bornholms amt		584	97	157	13	20	0,8	177	4,6
Fyns amt		5211	103	927	9	519	2,2	1446	4,3
Sønderjyllands amt		3277	101	493	8	241	1,7	734	3,5
Ribe amt		2363	95	437	2	18	2,0	655	4,0
Vejle amt		4323	104	621	7	244	1,2	865	3,1
Ringkøbing amt		3232	87	553	7	383	2,2	936	3,7
Århus amt		7699	104	2705	18	1153	3,3	3858	7,7
Viborg amt		2202	83	445	8	324	2,7	769	4,4
Nordjyllands amt		5338	88	895	7	–	–	895	2,2
Hele landet *Total*	1978	60644	100	12023	10	5504	2,0	17527	4,3
	1977	57750	96	9345	7	4003	1,4	13348	3,2

[1] Omfatter børn i alderen 1-6 år.
[2] En del af sundhedsplejerskerne registrerer her børn i alderen 0-1½ år.

Tabel 25. Antal sundhedsplejerskebesøg til børn i førskolealderen. 1978.
Number of supervisions by visiting nurses of pre-school children.

		Under 1 år			1–2 år			3–6 år		
		børn under tilsyn	antal besøg	gn. besøg pr. barn	børn under tilsyn	antal besøg	gn. besøg pr. barn	børn under tilsyn	antal besøg	gn. besøg pr. barn
Københavns kommune		4335	47354	10,9	1236	3676	3,0	312	859	2,8
Frederiksberg kommune		767	8286	10,8	...	...	–	222[1]	190	0,9
Københavns amt		7535	82792	11,0	961	2599	2,7	295	930	3,2
Frederiksborg amt		4988	51026	10,2	756	2960	3,9	484	1996	4,1
Roskilde amt		2629	27834	10,6	518	1418	2,7	305	780	2,6
Vestsjællands amt		3443	34868	10,1	557	1682	3,0	348	809	203
Storstrøms amt		2718	29105	10,7	762	1578	2,1	436	1177	2,7
Bornholms amt		584	6846	11,7	157	113	0,7	20	40	2,0
Fyns amt		5211	54403	10,4	927	2037[2]	2,2	519	1610[2]	3,1
Sønderjyllands amt		3277	36056	11,0	493	1135	203	241	651	2,7
Ribe amt		2363	23103	908	437	824	1,9	218	537	205
Vejle amt		4323	42618	9,9	621	2000	3,2	244	1060	4,3
Ringkøbing amt		3232	26315	8,1	553	2249	4,1	383	1634	4,3
Århus amt		7699	76509	9,9	2705	7786	2,9	1153	3892	3,4
Viborg amt		2202	19710	9,0	445	1489	3,3	324	1169	3,6
Nordjyllands amt		5338	59881	11,2	895	3689	4,1	–	–	–
Hele landet *Total*	1978	60644	626706	10,3	12023	35235	2,9	5504	17334	3,2
	1977	57750	604470	10,5	9345	29713	3,2	4003	13301	3,3

[1] Omfatter børn i alderen 1-6 år.
[2] Omfatter ikke Odense kommune.

jerskerne har modtaget fødselsanmeldelser om 60.164 eller 96.9% af samtlige levendefødte børn i hele landet 1978.

At befolkningen slutter stærkt op om sundhedsplejerskeinstitutionen ses bl.a. af det meget ringe antal hjem, der har afslået tilbudet om at modtage besøg af sundhedsplejersken. I 1978 var der således kun 295 eller 0.5% af hjemmene, der enten slet ikke eller kun delvist ønskede at udnytte sundhedsplejerskeordningen. De tilsvarende tal for 1977 var 249 eller 0.4%.

Som nævnt ovenfor er sundhedsplejerskernes årsberetninger ikke ændret efter 1974-lovens ikrafttræDelse, men inden lovens vedtagelse, blev der i 1960'erne gennemført en del undersøgelser vedrørende sundhedsplejersketilsyn til familier med børn i førskolealderen. Resultater af disse undersøgelser er publiceret i betænkning nr. 573, 1970 – »Sund-

hedsplejerskeinstitutionen«. I en af undersøgelserne »Forsøgsordningen« anvendte sundhedsplejerskerne et indberetningsskema, der indeholder oplysninger om tilsynsvirksomheden vedrørende børn i aldersklasserne: under 1 år, 1–2 år og 3–6 år. Forsøgsordningens indberetningsskema er efter den afsluttede undersøgelse fortsat blevet indsendt af en del sundhedsplejersker og fra 1975 har sundhedsplejerskerne indsendt forsøgsordningens skema fra hele landet. På grundlag af indberetninger fra 1978 er tabellerne 24 og 25 udarbejdet med henblik på at vise hvor stor en andel af børn i førskolealderen der er under sundhedsplejersketilsyn samt hvor mange besøg sundhedsplejerskerne har aflagt til børn i de enkelte aldersklasser for hermed at få et indtryk af sundhedsplejerskeordningens omfang.

Tabel 24 viser sundhedsplejerskernes tilsyn med børn i førskolealderen fordelt på aldersklasserne under 1 år, 1–2 år og 3–6 år. Den procentvise andel af børn under 1 år er for nogle amter beregnet til mere end 100 pct. Årsagen hertil er, at befolkningstallet er opgjort som antallet af børn under 1 år på et bestemt tidspunkt, hvorimod antallet af børn under sundhedsplejersketilsyn er beregnet som samtlige børn der inden for kalenderåret 1978 har været mellem 0 og 1 år.

Det anvendte indberetningsskema, der er grundlag for tabellen viser ingen direkte opgørelse over hvor mange børn der må karakteriseres som truede, men tallene kan alligevel, med et passende forbehold angive hvor stor en andel af børnene i aldersklassen 1–2 år og 3–6 år der via sundhedsplejerskeordningen er registreret som hørende til de børn, hvis udvikling af forskellige årsager, må formodes at være truet.

Sundhedsplejerskernes tilsynsvirksomhed overfor sunde børn afsluttes for de flestes vedkommende inden barnet fylder 1 år, men en del sundhedsplejersker aflægger et enkelt afsluttende besøg til børn mellem 1 og $1^1/_2$ år. Dette betyder at antal 1- og 2 årige under sundhedsplejersketilsyn, jfr. tabel 24, er større end hvis tallet alene havde vist antal truede børn. Da børn i alderen 3–6 år sædvanligvis ikke er under sundhedsplejersketilsyn, viser tallene i tabel 24 for denne aldersgruppe udelukkende tilsyn med truede børn.

Den procentvise andel af børn under sundhedsplejersketilsyn er beregnet som antal børn under tilsyn i pct. af amtets befolkning i den pågældende aldersklasse. I denne beregning er befolkningstallet korrigeret for befolkningen i de kommuner der endnu ikke har sundhedsplejersker.

For hele landet viser tabel 24 at 10% af 1–2 årige var under tilsyn i 1978. Københavns kommune og Århus amt ligger væsentligt over landsgennemsnittet med henholdsvis 15% og 18%. 2.0% af landets 3–6 årige var under sundhedsplejersketilsyn.

Opgørelsen viser at 4.3% af børnene i aldersklassen 1–6 år var under sundhedsplejersketilsyn i 1978. Hvis man betragter dette tal som et mål for hyppigheden af truede børn, må det erkendes at tallet er lavt i forhold til de resultater mange undersøgelser har vist.

Af »Sundhedsplejerskeinstitutionen«, betænkning nr. 573, 1970 fremgår det bl.a.:

»Behovene synes især at samle sig om hjem med det første barn, og om den gruppe af familier – ca. 10–15% – hvor børnene enten ikke er helt raske, eller lever under forhold, der kan influere på deres fysiske og/eller psykiske udvikling, forhold, som også gør sig gældende udover barnets tredie leveår«.

Den procentvise andel af børn med sundhedsplejersketilsyn i aldersgruppen 1–6 år (4.3% i 1978) afviger således meget fra det resultat betænkningen er kommet frem til.

I tabel 25 er det gennemsnitlige antal besøg pr. barn beregnet. Til børn under 1 år er der for hele landet aflagt godt 10 besøg pr. barn, eller 3,5 gange så mange besøg som til børn i 1–2 års alderen og 3,2 gange så mange besøg som til børn i 3–6 års alderen. Der er dog store regionale forskelle, f.eks. er antal besøg til børn under 1 år i Storstrøms amt 5 gange så stort som besøg til børn i 1–2 års alderen, og i Ringkøbing amt er antal besøg til børn under 1 år kun 2 gange så stort som til børn i 1–2 årsalderen.

Resultatet af tabellerne 24 og 25 synes således at vise at hovedparten af sundhedsplejerskernes arbejde fortsat vedrører besøg til børn under 1 år, og at lovens intentioner med en udvidet sundhedsplejerskeordning i form af forøget indsats overfor truede børn i førskolealderen kun i ringe omfang er realiseret i 1978.

3. Lægeundersøgelser af spædbørn og småbørn.
Medical examinations of infants and pre-school children.

I tabel 26 meddeles oplysninger for årene 1977 og 1978 om tilslutningen til de forebyggende helbredsundersøgelser i henhold til lov om lægeundersøgelse af børn af 30. april 1946, hvorefter børn under den skolepligtige alder gratis kan blive undersøgt hos læge eller på en spædbørns- eller småbørnsstation, oprettet eller understøttet af kommunerne i henhold til denne lov. Udgifterne ved ordningen deles mellem stat og kommune.

Tabellen indeholder oplysninger for det finansår, i hvilket refusionen fra staten er udbetalt. De på spædbørns- og småbørnsstationer foretagne under-

Tabel 26. Antal undersøgelser i henhold til lov af 30. april 1946 om lægeundersøgelser af børn.
Number of examinations according to Act of 30th April 1946 concerning free medical examinations of children.

Område *Area*	1977	1978
Københavns kommune	33.171[1]	40.283[4]
Frederiksberg kommune	5.465[2]	4.944[5]
Københavns amt	61.410[3]	59.390[6]
Frederiksborg amt	37.997	36.208
Roskilde amt	23.087	20.536
Vestsjællands amt	28.100	27.291
Storstrøms amt	25.007	23.887
Bornholms amt	4.790	4.710
Fyns amt	38.852	54.220
Sønderjyllands amt	27.012	31.957
Ribe amt	23.737	23.858
Vejle amt	32.544	35.236
Ringkøbing amt	31.589	31.102
Århus amt	67.134	63.641
Viborg amt	24.203	24.526
Nordjyllands amt	50.177	49.614
I alt *Total*	514.275	531.403
Udnyttelsesprocent *Per cent utilization*	82	87

Heraf på børneplejestationer: [1]6.551, [2]201, [3]1.420, [4]6.338, [5]213, [6]536.

søgelser er medtaget i tabellen, og deres antal fremgår af fodnoterne.

For at kunne beregne udnyttelsesgraden af loven må antallet af børn i de pågældende aldre kendes. Da børn under 1 år kan få tre undersøgelser, medens børn over 1 år kan blive undersøgt een gang årligt, bliver maksimumsantallet af undersøgelsesberettigede lig med børneantallet under 1 år gange 3 plus antallet af børn i alderen 1–6 år. Dette tal androg for hele landet 628.197 pr. 1. jan. 1977 og 614.054 pr. 1. jan. 1978. Den samlede udnyttelsesgrad bliver herefter henholdsvis 82 og 87 pct.

4. Lægeundersøgelser af skolebørn.
Medical examinations of school-children.

Lov om skolelæger af 12. juni 1946 med sidste ændringer i lov af 14. juni 1962 blev ophævet pr. 1. august 1972, da en ny lov om skolelægeordning af 7. juni 1972 trådte i kraft.

Den nye lov gav anledning til en revision af skolelægens årlige indberetning, som første gang blev anvendt for skoleåret 1973/74. Materialet fra skoleåret 1977/78 er publiceret i medicinalstatistiske meddelelser, »Skolelægestatestik 1977/78« og gengives i nærværende beretning i et mindre uddrag.

Tabel 27 viser hvor mange skoleelever der blev undersøgt i skoleåret 1977/78, hvor mange undersøgelser der blev foretaget samt hvor mange elever der blev henvist til andre social- og sundhedsinstancer. Af tabel 27 fremgår det at eleverne på klassetrin med obligatoriske undersøgelser (børnehaveklasse, 1., 2., 5. og 9. klasse) næsten alle er blevet undersøgt. Udnyttelsesgraden, defineret som antal undersøgte elever i procent af samtlige elever, varierer fra 97% til 99% på klassetrin med obligatoriske undersøgelser.

På klassetrin hvor der ikke foretages rutineundersøgelser (3., 4., 6., 7. og 8. klasse) men undersøgelser efter behov, viser tabellen en udnyttelsesgrad på mellem 23% og 27% eller at der i skoleåret 1977/78 har været behov for at undersøge ca. hver fjerde

Tabel 27. Antal undersøgte elever, antal undersøgelser samt antal henviste elever fordelt efter klassetrin, skoleåret 1977/78. Hele landet.
Number of schoolpupils examined by schoolyears. Total country 1977/78.

Klassetrin	Antal undersøgte elever	I pct. af samlet antal elever	Samlet antal undersøgelser	Antal undersøgelser pr. 1000 undersøgte	Henvisninger til: Egen læge eller speciallæge	Skolepsykolog	Andre social/sundhedsorganer	I alt	Antal henvisninger pr. 1000 undersøgte
Børnehaveklasse	53.321	99	57.766	1.083	8.714	2.231	149	11.094	208
1. klasse	67.544	99	72.898	1.079	10.110	2.733	229	13.072	194
2. »	66.459	98	72.188	1.086	9.760	3.960	216	13.936	210
3. »	19.081	27	22.043	1.155	7.280	3.239	157	10.676	560
4. »	20.700	27	23.837	1.152	8.172	2.682	162	11.016	532
5. »	82.931	98	90.306	1.089	13.565	2.630	180	16.375	197
6. »	22.352	27	25.917	1.159	8.671	1.963	174	10.808	484
7. »	20.933	27	23.933	1.143	8.228	1.224	210	9.662	462
8. »	17.261	23	19.928	1.155	6.912	753	318	7.983	462
9. »	65.440	97	69.639	1.064	9.154	482	1.477	11.113	170
10. »	4.264	19	4.542	1.065	1.074	74	256	1.404	329

TRANSLATION. – Front column: division in schoolyears. – Heading: Number of pupils examined; in percentage of total number of pupils; total number of examinations; number of examinations per 1000 pupils examined; references to; general practitioner or specialist; school psychologist; others; total; number of references per 1000 pupils examined.

barn. Antallet af undersøgelser er lidt større end antallet af undersøgte elever. Pr. 1000 undersøgte elever er der udført mellem 1064 og 1159 undersøgelser, hvilket er udtryk for at nogle elever har fået to eller flere undersøgelser i løbet af skoleåret.

Det fremgår af tabel 27 at langt den største del af de undersøgelser der førte til henvisninger drejede sig om henvisninger til egen og/eller speciallæge samt undersøgelser i forbindelse med henvisninger til skolepsykolog. Tabellen viser en klar forskel mellem antal henvisninger på klassetrin med obligatoriske undersøgelser og antal henvisninger på klassetrin med behovsundersøgelser. Således er 560 ud af 1000 undersøgte elever på 3. klassetrin blevet henvist til andre social- og sundhedsinstancer, medens 197 for hver 1000 undersøgte elever blev henvist på 5. klassetrin, hvilket ikke er så overraskende i betragtning af at undersøgelserne på 3. klassetrin kun omfatter elever med særlige problemer, medens undersøgelser på 5. klassetrin omfatter samtlige elever.

Behovsundersøgte elever samt antal behovsundersøgelser på klassetrin med obligatoriske undersøgelser fremgår af tabel 28. Mellem 56 og 76 elever

Tabel 28. Behovsundersøgte elever og behovsundersøgelser af skoleelever på klassetrin med obligatoriske undersøgelser. Hele landet. 1977/78.

Health examinations according to requirement in addition to the routine examinations. Total country. 1977/78.

Klassetrin	Antal undersøgte elever	Heraf antal behovsundersøgte elever	Antal behovsundersøgte pr. 1000 undersøgte	Antal behovs-undersøgelser	Antal behovs-undersøgelser pr. 1000 behovsundersøgte
Børnehaveklasse	53.321	3.802	71	4.445	1.169
1. klasse	67.544	4.669	69	5.354	1.147
2. »	66.459	5.019	76	5.729	1.141
5. »	82.931	6.245	75	7.375	1.181
9. »	65.440	3.679	56	4.199	1.141
I alt	335.695	23.414	70	27.102	1.158

TRANSLATION. – Front column: schoolyears. – Heading: number of pupils examined; the number of pupils examined according to requirement; number of pupils examined according to requirement per 1000 examined; number of examinations according to requirement; number of required examinations per 1000 pupils examined because of special requirement.

Tabel 29. Den procentvise andel af skoleelever på 1. og 9. klassetrin, der ikke eller kun delvist er vaccineret mod difteri, tetanus og polio, skoleåret 1977/78.

The percentage of schoolspupils in 1st and 9th schoolyear, not or partialy vaccinated against diphteria, tetanus and poliomyelitis, schoolyear 1977/78.

Amter	Ikke difteri-vaccineret		Ikke tetanus-vaccineret		Ikke polio-vaccineret (salk)		Ikke polio-vaccineret (oral)	
	1. kl.	9. kl.	1. kl.	9. kl.	1. kl.	9. kl.	1. kl.	9. kl.
	Pct.							
Københavns kommune	8,9	2,6	8,8	2,6	9,2	2,6	27,9	8,7
Frederiksberg kommune	5,4	1,4	5,2	1,4	5,4	1,4	22,7	7,3
Københavns amt	3,7	1,3	3,8	1,3	3,9	1,4	19,6	7,2
Frederiksborg amt	2,7	1,7	2,8	1,7	3,8	1,8	16,7	9,3
Roskilde amt	1,9	0,4	1,9	0,4	2,3	0,7	12,4	4,8
Vestsjællands amt	3,4	1,2	2,7	1,1	2,8	1,2	14,9	4,1
Storstrøms amt	2,2	0,6	2,1	0,6	2,3	0,6	12,3	4,1
Bornholms amt	2,0	0,4	1,7	0,4	2,3	0,5	8,6	0,7
Fyns amt	2,5	2,3	2,7	2,4	2,6	2,0	12,6	7,1
Sønderjyllands amt	2,4	1,3	2,4	1,3	2,6	1,5	11,4	2,3
Ribe amt	3,2	2,8	3,3	2,8	3,6	2,5	17,3	4,6
Vejle amt	2,9	1,6	2,9	1,6	3,2	1,7	13,9	5,0
Ringkøbing amt	[1]	1,6	[1]	1,6	[1]	1,7	[1]	3,6
Århus amt	2,4	1,2	2,4	1,2	2,4	1,4	12,1	5,0
Viborg amt	1,8	1,4	1,9	1,0	1,8	1,4	11,8	4,1
Nordjyllands amt	2,2	1,3	2,1	1,3	2,1	1,2	10,7	2,6
Hele landet	2,9	1,5	2,9	1,5	3,1	1,5	14,1	5,3

[1] Ikke oplyst.

TRANSLATION. – Front column: counties. – Heading: not vaccinated against diphteria; not vaccinated against tetanus; not vaccinated against poliomyelitis (salk); not vaccinated against poliomyelitis (oral).

Tabel 30. Den procentvise andel af skoleelever på 1. og 9. klassetrin, der ikke er vaccineret mod kopper og tuberkulose, skoleåret 1977/78.
The percentage of schoolpupils in 1st and 9th schoolyear, not vaccinated against smallpox and B.C.G. Schoolyear 1977/78.

Amter	Ikke koppevaccineret		Ikke calmettevaccineret	
	1. klasse	9. klasse	1. klasse	9. klasse
Københavns kommune	33,2	0,5	58,6	7,6
Frederiksberg kommune	32,7	0,5	30,0	5,1
Københavns amt	25,5	1,2	52,3	5,3
Frederiksborg amt	20,5	1,3	36,8	2,8
Roskilde amt	12,3	0,4	26,0	4,0
Vestsjællands amt	11,1	0,7	78,1	2,7
Storstrøms amt	10,2	0,3	27,4	1,7
Bornholms amt	5,5	0,1	3,7	0,5
Fyns amt	14,6	0,6	83,2	4,1
Sønderjyllands amt	8,5	2,7	90,0	1,8
Ribe amt	13,7	0,8	13,2	2,5
Vejle amt	13,8	1,0	25,1	2,2
Ringkøbing amt	[1]	0,4	[1]	2,0
Århus amt	14,4	0,6	88,2	3,8
Viborg amt	7,4	0,4	22,5	2,9
Nordjyllands amt	9,6	0,4	56,2	3,0
Hele landet *Total*	14,9	0,8	51,4	3,5

[1] Ikke oplyst.

ud af hver 1000 undersøgte er blevet undersøgt på grund af behov udover den normale rutineundersøgelse. Af de elever der er blevet behovsundersøgt er nogle blevet undersøgt to eller flere gange, idet der er foretaget mellem 1141 og 1181 behovsundersøgelser pr. 1000 behovsundersøgte elever.

Tabel 29 viser den procentvise andel af skoleelever der *ikke* eller *kun delvist* er vaccineret mod difteri, tetanus, polio på klassetrinene 1. og 9.

Tabel 30 viser den procentvise andel af skoleelever i 1. og 9. klasse der ikke er vaccineret mod kopper og tuberkulose.

Af tabellerne 29 og 30 fremgår det at børns vaccinationsstatus er høj allerede på 1. klassetrin (få ikke-vaccinerede) bortset fra vaccination mod tuberkulose og er endnu højere på 9. klassetrin. Selv om der ikke er tale om samme årgange, kan det formentlig tages som udtryk for at en del ikke-vaccinerede på 1. klassetrin bliver vaccineret i løbet af skoletiden.

Omkring 50% af elever på 1. klassetrin i hele landet er ikke calmettevaccinerede, men tallet varierer meget med det laveste i Bornholms amt på 3.7% til 90% i Sønderjyllands amt. På 9. klassetrin viser tabel 30 at 3.5% i hele landet ikke er calmettevaccineret, hvilket er en væsentlig forbedring i forhold til elevernes vaccinationsstatus på 1. klassetrin.

5. Hjemmesygeplejerskeordningen.
Home Nursing Service.

Med baggrund i betænkning nr. 648 om hjemmesygepleje, offentliggjort af sundhedsstyrelsen i 1972, vedtog Folketinget i 1973 lov nr. 408 om hjemmesygeplejerskeordninger, der trådte i kraft 1. april 1974. Regler om omfanget af og kravene til hjemmesygeplejerskeordningen er fastsat i indenrigsministeriets bekendtgørelse af 27. marts 1974, medens retningslinier af juli 1974 for ordningernes tilrettelæggelse er fastsat af sundhedsstyrelsen. Loven afløser lov af 29. marts 1957 om hjemmesygepleje.

Lovens § 1 pålægger kommunerne pligt til ved ansættelse af hjemmesygeplejersker at yde hjemmesygepleje efter lægehenvisning; i henhold til samme § er ydelsen nu vederlagsfri for alle. Hjemmesygeplejerskeordningen forvaltes efter regler i lov nr. 227 af 27. maj 1970 om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender. Den tidligere gældende bestemmelse om, at administrationen kan overdrages til private foreninger eller lignende, er herved bortfaldet. Endvidere er refusionsreglerne ændret således, at kommunerne til refusion af staten kan anmelde 50% af de udgifter, der afholdes i medfør af lovens § 1, bortset fra udgifterne til administrationen.

Hjemmesygeplejerskeordningen omfatter alle personer, der opholder sig i kommunen. Efter retningslinier fastsat af sundhedsstyrelsen omfatter

ordningen, jfr. § 2 i nævnte bekendtgørelse, følgende:

1. Sygepleje, herunder omsorg og almen sundhedsvejledning afpasset efter patientens behov.
2. Pleje af mødre i hjemmet i barselperioden (barselpleje).
3. Vejledning og bistand, herunder opsøgende arbejde, i samarbejde med lægelig og social sagkundskab til personer eller familier, der har særlige behov herfor.

Ansættelse som hjemmesygeplejerske er betinget af, at den pågældende har autorisation som sygeplejerske. Sundhedsstyrelsen kan i ganske særlige tilfælde gøre undtagelse fra denne bestemmelse.

Kommunalbestyrelsen kan indhente vejledende udtalelser fra embedslægeinstitutionen og amtssundhedsplejersken om ordningens tilrettelæggelse samt i ansættelses- og afskedigelsessager, ligesom amtssundhedsplejersken (socialcentret) kan yde faglig vejledning til hjemmesygeplejersken, jfr. ovennævnte bekendtgørelse. Som foreslået i sundhedsstyrelsens retningslinier ansætter kommunerne i stigende omfang faglige ledere til at varetage den daglige ledelse af hjemmesygeplejerskeordningen, eventuelt tillige omfattende hjemmehjælpsordningen (hjemmeplejeordninger).

På grundlag af de til sundhedsstyrelsen indsendte årsberetninger om hjemmesygeplejen for 1978 er i tabel 31 opgjort antal patienter tilset og antal besøg aflagt af hjemmesygeplejerskerne; patienterne er fordelt efter køn og alder. Sundhedsstyrelsen har modtaget indberetninger fra 1669 hjemmesygeplejersker. Ifølge disse indberetninger blev der aflagt ca. 5.7 mill. besøg til ca. 160.000 patienter eller gennemsnitlig 36 besøg pr. patient.

Det gennemsnitlige antal besøg pr. patient udgjorde for børn 11, for patienter i aldersklasserne 15–64 år og 65 år og derover henholdsvis 30 og 41 for mænd, og 27 og 44 for kvinder samt for barselpatienter 6. Besøgshyppigheden ligger således væsentlig højere for de ældre patienter end for de yngre.

I de senere år har det gennemsnitlige besøgstal for alle patientgrupper, bortset fra barselpatienter, udvist stigende tendens.

Tabel 31. Hjemmesygeplejerskernes
District nursing

	Børn		Mænd			
	under 15 år		15–64 år		65 år og derover	
	nytilkomne patienter	samtlige besøg	nytilkomne patienter	samtlige besøg	nytilkomne patienter	samtlige besøg
1. Københavns kommune	69	773	1.165	44.060	2.753	110.379
2. Frederiksberg kommune	4	62	280	7.928	777	31.480
3. Københavns amt	161	2.551	1.632	54.105	1.765	69.982
4. Frederiksborg amt	149	2.348	1.119	34.837	1.383	64.665
5. Roskilde amt	112	1.506	731	24.676	1.044	38.832
6. Vestsjællands amt	240	1.634	1.330	37.136	2.221	92.404
7. Storstrøms amt	140	1.167	1.204	31.202	2.345	79.737
8. Bornholms amt	45	341	235	6.877	390	18.482
9. Fyns amt	263	2.399	1.784	50.184	3.542	138.765
10. Sønderjyllands amt	255	3.306	1.161	32.197	2.253	91.164
11. Ribe amt	346	2.372	966	27.614	1.719	66.436
12. Vejle amt	238	3.492	1.864	55.925	2.590	110.133
13. Ringkøbing amt	459	3.840	1.772	52.452	2.033	83.072
14. Århus amt	390	7.920	2.349	82.293	3.295	134.276
15. Viborg amt	485	4.057	1.668	40.337	2.440	96.593
16. Nordjyllands amt	549	5.727	2.241	62.911	3.952	171.223
Hele landet *Total* 1978	3.905	43.495	21.501	644.734	34.502	1.397.623
1977	4.146	43.009	21.898	623.993	32.736	1.326.200
Gnstl. antal besøg pr. pt. 1978	.	11,1	.	30,0	.	40,5
1977	.	10,4	.	28,5	.	40,5

6. Rådgivningsklinikkerne vedr. svangerskabsforebyggende metoder. 1977 og 1978.
Advisory Clinics for contraceptive methods

Det påhviler amtskommunerne samt Københavns og Frederiksberg kommuner at tilvejebringe adgang til vejledning om anvendelse af svangerskabsforebyggende metoder ifølge § 11 i lov om svangerskabshygiejne og fødselshjælp. Bestemmelsen trådte i kraft den 1. april 1976 og er en følge af, at mødrehjælpens institutioner blev nedlagt fra denne dato.

Det påhviler den til klinikken knyttede læge at indsende en årlig beretning til sundhedsstyrelsen om klinikkens virksomhed jfr. pkt. 5 i indenrigsministeriets vejledende retningslinier for oplysningsvirksomhed om svangerskabsforebyggende metoder.

I 1977 var der 36 rådgivningsklinikker i landet. 3 klinikker blev nedlagt i Ringkøbing amtskommune i 1978 på grund af for ringe søgning. I slutningen af 1978 havde landet således 33 rådgivningsklinikker, idet der ikke blev oprettet nye klinikker. Roskilde og Bornholms amtskommuner havde ikke etableret rådgivningsklinikker i 1978, jfr. tabel 32.

Klinikkernes ressourceforbrug opgjort på heltids- og deltidsansættelser fremgår af tabel 33. Tabellen viser samtidig faggrupperne læger, sygeplejersker, sekretærer samt andet personale med oplysninger om det normerede antal arbejdstimer pr. uge.

Det samlede ressourceforbrug på 170 ansatte fordeler sig med 158 deltidsansatte og 12 heltidsansatte. Af de 12 heltidsansatte tegner klinikkerne i Københavns kommune sig for de 10. De to resterende heltidsstillinger anvendes i Sønderjyllands og Ribe amtskommuner.

Antal klienter der har modtaget råd og vejledning om svangerskabsforebyggende metoder fremgår af

Tabel 32. Antal rådgivningsklinikker fordelt efter amtskommuner i 1978 (1977).
Number of advisory Clinics by counties. 1978 (1977).

	Antal klinikker i alt	
	Pr. 31/12 1977	Pr. 31/12 1978
Københavns kommune[1]	3	3
Frederiksberg kommune	1	1
Københavns amtskommune	–	–
Frederiksborg amtskommune	3	3
Roskilde amtskommune[2]	–	–
Vestsjællands amtskommune	1	1
Storstrøms amtskommune	2	2
Bornholms amtskommune[2]	–	–
Fyns amtskommune	2	2
Sønderjyllands amtskommune	4	4
Ribe amtskommune	5[3]	5[3]
Vejle amtskommune	1	1
Ringkøbing amtskommune	5	2[4]
Århus amtskommune	2	2
Viborg amtskommune	5	5
Nordjyllands amtskommune	2	2
Hele landet *Total*	36	33

[1] Klinikkerne betjener også klienter fra Københavns amtskommune.
[2] Amtet har ingen rådgivningsklinik.
[3] Lægestillingen ubesat ved en af klinikkerne i Ribe amtskommune i 1978.
[4] 3 klinikker nedlagt i Ringkøbing amtskommune i 1978, p.gr.a. for ringe søgning.

virksomhed. 1978.

Kvinder (bortset fra barselpatienter) 15–64 år nytilkomne patienter	Kvinder (bortset fra barselpatienter) 15–64 år samtlige besøg	Kvinder 65 år og derover nytilkomne patienter	Kvinder 65 år og derover samtlige besøg	Barselpatienter nytilkomne patienter	Barselpatienter samtlige besøg	Tilsammen nytilkomne patienter	Tilsammen samtlige besøg	
1.410	50.934	4.797	236.126	80	397	10.274	442.669	1.
340	11.002	1.766	92.004	6	26	3.173	142.502	2.
2.515	73.274	3.455	139.841	35	192	9.563	339.945	3.
1.960	51.088	2.450	120.760	29	119	7.090	273.817	4.
1.460	37.529	1.612	74.452	3	34	4.962	177.029	5.
2.618	63.378	3.782	174.322	22	89	10.213	368.963	6.
2.220	53.292	3.485	131.987	30	171	9.424	297.556	7.
409	10.031	701	29.651	8	37	1.788	65.419	8.
3.345	87.442	5.776	250.165	91	1.169	14.801	530.124	9.
2.297	56.814	4.217	191.593	25	122	10.208	375.196	10.
1.893	47.377	2.815	117.223	165	1.081	7.904	262.103	11.
3.410	85.655	4.553	173.068	56	313	12.711	428.586	12.
3.191	75.435	3.414	135.300	195	1.252	11.064	351.351	13.
4.089	133.817	5.550	239.009	762	4.608	16.435	601.923	14.
3.383	77.939	4.177	173.352	68	470	12.221	392.748	15.
3.914	105.530	6.656	313.261	136	825	17.448	659.477	16.
38.454	1.020.537	59.206	2.592.114	1.711	10.905	159.279	5.709.408	
40.504	1.007.974	57.234	2.412.778	2.045	12.927	158.563	5.426.881	
.	26,5	.	43,8	.	6,4	.	35,8	
.	24,9	.	42,2	.	6,3	.	34,2	

Tabel 33. Personale og normeret antal arbejdstimer på rådgivningsklinikkerne fordelt efter amtskommuner pr. 31/12-1978 (1977).

Personnel and hours for advisory Clinics by counties per 31/12-1978 (1977).

	Læger		Sygeplejersker		Sekretærer		Andet		I alt 1978		I alt 1977		Samlet antal arbejdstimer pr. uge				I alt	
	hel	del	hel	del	hel	del	hel	del	hel	del	hel	del	Læger	Sygepl.	Sekr.	Andet	1978	1977
Københavns kommune[1] ...	1	13[2]	1[3]	2	7	6	1[4]	1[4]	10	22	10	27	143	68	341	63	615	657
Frederiksberg kommune ..	–	3	–	1	–	1	–	1	–	6	–	4	12	8	8	4	32	23
Københavns amtskommune	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Frederiksborg amtskomm. .	–	3	–	3	–	4	–	3[5]	–	13	–	12	7½	8½	8½	7½	32	30
Roskilde amtskommune ..	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Vestsjællands amtskomm. .	–	1	–	–	–	1	–	1[5]	–	3	–	3	7	–	8	7	22	30
Storstrøms amtskommune .	–	2	–	1	–	2	–	1	–	6	–	6	2½	2	3	1½	9	9
Bornholms amtskommune .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Fyns amtskommune	–	2	–	2	–	2	–	–	–	6	–	6	22	25½	23½	–	71	72
Sønderjyllands amtskomm.	1	6	–	1	–	4	–	1	1	12	1	12	45	6	60	2	113	113
Ribe amtskommune	–	6	–	6	1	4	–	1	1	17	1	17	41	63	70	21	195	195
Vejle amtskommune	–	2	–	1	–	1	–	–	–	4	–	4	8	10	14	–	32	32
Ringkøbing amtskommune	–	5	–	10	–	4	–	–	–	19	–	16	7	6	6	–	19	20½
Århus amtskommune	–	8	–	3	–	3	–	2	–	16	–	18	51	30	33	4	118	140
Viborg amtskommune	–	12	–	10	–	5	–	–	–	27	–	17	16½	20	18½	–	55	53½
Nordjyllands amtskomm. .	–	3	–	2	–	2	–	–	–	7	–	7	18	24	24	–	66	67
Hele landet 1978 *Total* ...	2	66	1	42	8	39	1	11	12	158	.	.	380½	271	617½	110	1379	.
Hele landet 1977 *Total* ...	2	62	1	34	7	41	2	12	.	.	12	149	383	286½	645	127½	.	1442

[1] Omfatter også Københavns amtskommune.
[2] Heraf 1 lægekonsulent.
[3] Jordemoder.
[4] Lab. medhjælper.
[5] Socialrådgiver.

Tabel 34. Antal klienter fordelt på køn og alder og samtlige konsultationer.
Number of clients by sex and age and consultations.

	14-15 år		16-17 år		18-19 år		20-24 år		25-29 år	
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
Københavns kommune[1]	242	–	602	–	766	–	2864	2	2366	4
Frederiksberg kommune	31	–	40	–	90	–	233	–	190	3
Københavns amtskommune	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Frederiksborg amtskommune	10	–	41	–	44	–	114	–	111	–
Roskilde amtskommune[2]	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Vestsjællands amtskommune	22	–	34	2	37	–	51	–	28	–
Storstrøms amtskommune	22	–	35	–	32	–	34	–	22	–
Bornholms amtskommune[2]	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Fyns amtskommune	51	–	124	–	93	–	201	–	98	–
Sønderjyllands amtskommune	57	–	123	–	85	–	104	–	98	–
Ribe amtskommune	60	–	88	–	141	–	273	–	335	–
Vejle amtskommune	49	–	169	–	146	–	187	–	154	–
Ringkøbing amtskommune	12	–	74	–	79	–	167	–	112	–
Århus amtskommune	271	–	772	–	577	–	760	–	644	–
Viborg amtskommune	80	–	223	–	251	–	380	–	267	–
Nordjyllands amtskommune	70	–	157	–	185	–	418	2	230	–
Hele landet 1978 *Total*	977	–	2482	2	2526	–	5786	4	4655	7
Hele landet 1977 *Total*	969	–	2433	1	2521	2	7051	32	5706	66

[1] Klinikkerne betjener også klienter fra Københavns amtskommune.
[2] Amtet har ingen rådgivningsklinik.

tabel 34. Klienterne er næsten udelukkende kvinder, idet 22.350 var kvinder og 34 var mænd i 1978. Af tabellen fremgår det at de yngste kvinder udgør den største andel af klinikkernes klienter. I 1978 var der således 5985 kvinder under 20 år eller 27 pct. af samtlige kvinder, 26 pct. i alderen 20–24 år, 21 pct. i alderen 25–29 år, 15 pct. i alderen 30–34 år og 11 pct. af kvinder på 35 år og derover.

Procentfordelingen over klienternes valg af kontraceptive metoder fremgår af tabel 35. Fordelingen viser at størstedelen af klienterne har valgt intrauterin kontraception (63 pct.) og hormonal kontraception (26 pct.). Forskellen mellem valg af intrauterin og hormonal kontraception varierer en del mellem amterne. I Københavns kommune (og amtskommune), Frederiksberg kommune og Frederiksborg amtskommune har 80 pct. af klienterne valgt intrauterin kontraception, hvorimod ca. 35 pct. af klienterne i Storstrøms, Vejle og Viborg amtskommuner har valgt denne metode.

Befolkningens muligheder for råd og vejledning i svangerskabsforebyggende metoder er placeret hos praktiserende læger og på rådgivningsklinikkerne. Registreringen af klienter hos praktiserende læger blev muliggjort i 1977 via sygesikringens afregning med lægerne, da råd og vejledning i forbindelse med svangerskabsforebyggende metoder fik selvstændigt ydelsesnummer.

For at få et overblik over, hvorledes befolkningen benytter sundhedsvæsenets tilbud om vejledning i svangerskabsforebyggende metoder, er der blevet indhentet oplysninger fra sygesikringen om hvor mange klienter der har søgt læge i årene 1977 og 1978. Oplysningerne er vist i tabellerne 36 og 37, hvor der samtidig er vist en sammenligning mellem rådgivningsklinikkernes klienter og praktiserende lægers klienter.

Sygesikringens registrering indeholder ikke oplysninger fra Københavns og Frederiksberg kommuner, hvorfor materialet fra rådgivningsklinikkerne er blevet reduceret til at omfatte hele landet minus Københavns og Frederiksberg kommuner i tabellerne 36 og 37.

Størstedelen af de personer, der i 1977 og 1978 har modtaget råd og vejledning vedrørende svangerskabsforebyggende metoder, har konsulteret de praktiserende læger. Personer der har konsulteret rådgivningsklinikkerne udgjorde 7 pct. af samtlige personer i 1977 og 5 pct. i 1978.

Mænd under 16 år har hverken konsulteret rådgivningsklinikker eller praktiserende læger, og det samlede antal mandlige klienter udgjorde ca. 2 pct. af samtlige klienter.

Kvindernes aldersfordeling på rådgivningsklinikkerne er anderledes end kvindernes aldersfordeling hos praktiserende læger. På rådgivningsklinikkerne udgør antal kvinder på 19 år og derunder 32 pct. af samtlige kvinder, og hos praktiserende læger er procenten 23. Antal kvinder i aldersgruppen 20–24 år udgør 23 pct. af samtlige kvinder både på rådgivningsklinikkerne og hos praktiserende læger. Den relative andel af kvinder fra aldersgruppen 25–29 år og frem er størst hos praktiserende læger. Konklusionen på kvindernes aldersforedeling er, at rådgiv-

Rådgivningsklinikkerne i 1978 (1977).
Advisory Clinics. 1978 (1977).

30-34 år		35 år og derover		Antal klienter i alt				Samtlige antal konsultationer				
				1978		1977		1978		1977		
K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	
1647	1	1277	9	9764	16	9911	8	15769	16	15942	8	Københavns kommune[1]
122	3	86	1	792	7	853	3	2109	7	1728	3	Frederiksberg kommune
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Københavns amtskommune
110	–	71	–	501	–	460	2	1033	–	1040	2	Frederiksborg amtskommune
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Roskilde amtskommune[2]
27	1	18	1	217	4	236	1	375	4	484	2	Vestsjællands amtskommune
24	–	20	–	189	–	197	–	301	–	338	–	Storstrøms amtskommune
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Bornholms amtskommune
70	–	44	–	681	–	940	–	3568	–	3464	–	Fyns amtskommune
97	–	97	–	661	–	571	–	1143	–	948	–	Sønderjyllands amtskommune
270	–	209	–	1376	–	1120	4	3632	–	3517	4	Ribe amtskommune
102	–	59	–	866	–	474	4	1189	–	1058	4	Vejle amtskommune
111	–	71	–	626	–	612	–	878	–	839	–	Ringkøbing amtskommune
434	1	198	–	3656	1	7881	348	7911	2	8466	611	Århus amtskommune
242	1	223	1	1666	2	1158	2	2889	2	2357	2	Viborg amtskommune
167	1	128	1	1355	4	1253	2	2249	4	2591	2	Nordjyllands amtskommune
3423	8	2501	13	22350	34	.	.	43046	35	.	.	Hele landet 1978 *Total*
4224	46	2762	227	.	.	25666	374	.	.	42772	638	Hele landet 1977 *Total*

Tabel 35. Klienternes valg af kontraceptive metoder. (Procentfordeling).
Clients choise of contraceptive methods. (By per cent).
Rådgivningsklinikkerne i 1978 (1977).
Advisory Clinics. 1978 (1977).

	Hormonal kontra-ception		Intraute-rin kon-traception		Pessar		Kondom		Sterili-sation		Andet		I alt	
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
Københavns kommune ..	14	–	79	–	3	–	0	–	1	100	3	–	100	100
Frederiksberg kommune .	16	–	80	–	4	–	0	–	0	100	0	–	100	100
Københavns amtskomm. .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Frederiksborg amtskomm.	9	–	80	–	1	–	1	–	2	–	7	–	100	100
Roskilde amtskomm.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Vestsjællands amtskomm.	39	–	53	–	1	–	–	50	3	–	4	50	100	100
Storstrøms amtskomm. ..	57	–	32	–	1	–	–	–	–	–	10	–	100	100
Bornholms amtskomm. ..	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Fyns amtskomm.	29	–	66	–	1	–	–	–	0	–	4	–	100	100
Sønderjyll. amtskomm. ..	48	–	50	–	2	–	–	–	–	–	0	–	100	100
Ribe amtskomm.	15	–	63	–	2	–	0	–	–	–	20	–	100	100
Vejle amtskomm.	61	–	35	–	3	–	–	–	1	–	0	–	100	100
Ringkøbing amtskomm. .	16	–	43	–	1	–	–	–	0	–	40	–	100	100
Århus amtskomm.	51	–	42	–	4	–	–	–	1	–	2	100	100	100
Viborg amtskomm.	27	–	39	–	2	–	2	–	0	50	30	50	100	100
Nordjyllands amtskomm.	35	–	52	–	2	–	0	–	1	75	10	25	100	100
Hele landet 1978 *Total* ..	26	–	63	–	3	–	0	6	1	79	7	15	100	100
Hele landet 1977 *Total* ..	24	12	64	–	3	–	0	0	1	7	9	81	100	100

ningsklinikkernes andel af yngre kvinder er større end hos praktiserende læger, og omvendt er andelen af ældre kvinder større hos praktiserende læger end på rådgivningsklinikkerne.

I tabel 37 vises hvor stor en del af befolkningen der i 1977 og 1978 har modtaget råd og vejledning i svangerskabsforebyggende metoder. Beregningen er foretaget pr. 1000 indbyggere og fordelt på køn og alder.

Af tabellen fremgår det, at ca. 250 kvinder for hver 1000 kvinder eller hver fjerde kvinde i den fertile alder har frekventeret sundhedsvæsenet i 1978 vedr. svangerskabsforebyggende metoder. For mænds vedkommende er det tilsvarende tal 1 for hver 200 mænd.

Tabellen viser samtidig, at sundhedsvæsenets tilbud om råd og vejledning vedr. svangerskabsforebyggende metoder anvendes hyppigst af kvinder i alderen 16–29 år, og af mænd i alderen 30–44 år.

Tabel 36. Antal personer, der har modtaget vejledning vedrørende svangerskabsforebyggende metoder, fordelt på køn og alder. Rådgivningsklinikkerne og praktiserende læger 1978 (1977).
Number of persons who have received intruction concerning contraceptive methods by sex and age. Advisory Clinics and general practitioners 1978 (1977).

	Personer på rådgivningsklinikkerne[1]			Personer hos praktiserende læger[2]			Samlet antal personer			Rådgivningsklinikkernes pct.vis andel af samtlige personer	
	K	M	K + M	K	M	K + M	K	M	K + M	— Pct. —	
										1978	1977
– 15 år	772	–	772	8890	–	8890	9662	–	9662	8	9
16 – 19 år	3953	2	3955	50950	40	50990	54903	42	54945	7	8
20 – 24 år	3347	4	3351	61660	180	61840	65007	184	65191	5	8
25 – 29 år	2805	2	2807	50600	670	51270	53405	672	54077	5	7
30 – 34 år	2333	5	2338	46330	1770	48100	48663	1775	50438	5	6
35 – 39 år	1089	2	1091	26370	1600	27970	27459	1602	29061	4	5
40 – 44 år	435	3	438	13770	1000	14770	14205	1003	15208	3	4
45 år og derover	133	2	135	6600	750	7350	6733	752	7485	2	4
I alt 1978 *Total*	14867	20	14887	265170	6010	271180	280037	6030	286067	5	.
I alt 1977 *Total*	18229	365	18594	247090	6210	253300	265319	6575	271894	.	7
Samlet antal konsultationer 1978			29954			315990			345944		
Samlet antal konsultationer 1977			30419			299840			330259		

[1] Omfatter ikke personer fra Københavns og Frederiksberg kommuner.
[2] Oplysninger fra sygesikringen. Tallene er hentet fra en stikprøve og omregnet til landsniveau, (÷ Københavns og Frederiksberg kommuner).

Tabel 37. Antal personer på rådgivningsklinikkerne og hos praktiserende læger vedrørende vejledning i svangerskabsforebyggende metoder. 1978. (1977).
Number of persons who have consulted advisory Clinics and general practitioners concerning advice about contraceptive methods. 1978 (1977).

	Personer på rådgivningsklinikkerne[1]		Pr. 1000 indbg.		Personer hos praktiserende læger[2]		Pr. 1000 indbg.	
	K	M	K	M	K	M	K	M
14 – 15 år	772	–	11	–	8890	–	122	–
16 – 19 år	3953	2	31	0	50950	40	383	0
20 – 24 år	3347	4	23	0	61660	180	398	1
25 – 29 år	2805	2	18	0	50600	670	313	4
30 – 34 år	2333	5	13	0	46330	1770	249	9
35 – 39 år	1089	2	8	0	26370	1600	177	10
40 – 44 år	435	3	4	0	13770	1000	106	8
45 – 49 år	133	2	1	0	6600	750	54	6
I alt 1978 *Total*	14867	20	14	0	265170	6010	239	5
I alt 1977 *Total*	18229	365	18	0	247090	6210	241	6

[1] Omfatter ikke personer fra Københavns og Frederiksberg kommuner.
[2] Oplysninger fra sygesikringen. Tallene er hentet fra en stikprøve og omregnet til landsniveau, (÷ Københavns og Frederiksberg kommuner).

V. Embedslægernes virksomhed.

Activities of Medical Officers.

En del af embedslægernes virksomhed blev før 1976 meddelt til sundhedsstyrelsen på den årlige indberetning »Skematisk Medicinalberetning«. Skematisk Medicinalberetning blev afskaffet pr. 1. januar 1976 fordi den var utidssvarende, bl. a. på grund af de uensartede forhold mellem de amter der fungerede som embedslægeinstitutioner og de amter der fungerede på lægekredsniveau.

Regler for en årlig indberetning om embedslægernes virksomhed samt regler om embedslægeinstitutionernes medvirken ved indsamling og bearbejdelse af medicinalstatistiske oplysninger vil blive behandlet i et udvalg nedsat i 1979.

På baggrund af ovenstående kan der i nærværende beretning ikke fremskaffes talmæssige oplysninger om embedslægernes virksomhed som i de forrige medicinalberetninger.

Embedslæger pr. 31/12 1978:

Københavns kommune	Stadslæge, dr.med. H. E. Knipschildt
	Vicestadslæge Inge Jespersen
	Embedslæge Robert Schleimann
	Embedslæge Torben Børglum Madsen
Københavns amtslægekreds:	
Frederiksberg lægekreds	Amtslæge Sigurd Riber Albrectsen
Nordre lægekreds	Kredslæge Carl Johan Sievers
Søndre lægekreds	Kredslæge Einer Lund
Vestre lægekreds	Kredslæge Richard Christensen
Embedslægeinstitutionen for Frederiksborg amt:	Adm. embedslæge Bent Rasmussen
	Kst. kredslæge G. Aagaard Olsen
	Kredslæge A. Østergaard Hansen
Embedslægeinstitutionen for Roskilde amt:	Adm. embedslæge Frode Friis
	Kredslæge Bent Lund Jørgensen
Vestsjællands amtslægekreds:	
Sorø lægekreds	Amtslæge Knud Birkum Petersen
Holbæk lægekreds	Kredslæge Ib Hempel-Jørgensen
Kalundborg lægekreds	Kredslæge Preben Gamst
Slagelse lægekreds	Kredslæge Ole Berg
Embedslægeinstitutionen for Storstrøms amt: ..	Adm. embedslæge Preben Smith
	Amtslæge, dr.med. H. E. Leschly Jacobsen
	Kredslæge Poul Hilmar Rasmussen
	Kredslæge Mads Rahbek
Bornholms amtslægekreds:	Amtslæge, dr.med. Knud Høyer
Embedslægeinstitutionen for Fyns amt:	Adm. embedslæge Ellen Andersen
	Embedslæge Jörn Korn
	Embedslæge Kirsten Kronborg
	Kredslæge Hans Alois Widmer
	Kredslæge P. Kvist Pedersen
	Kredslæge Finn Jørgensen

Embedslægeinstitutionen for Sønderjyllands amt:	Adm. embedslæge Ib Munck Jørgensen
	Amtslæge Eigild Nielsen
	Embedslæge Tage M. Grodum
Ribe amtslægekreds:	
Ribe lægekreds	Amtslæge Mogens Fog-Poulsen
Esbjerg lægekreds	Kredslæge Ejvind Vad
Varde lægekreds	Kredslæge Kristian Hjøllund
Embedslægeinstitutionen for Vejle amt:	Adm. embedslæge, dr.med. Claus Lundstedt
	Kredslæge Jørgen Snedvig
	Kredslæge Niels Bloch Jespersen
	Kredslæge A. Vestergaard Rasmussen
	Kst. embedslæge Kate Runge Nielsen
Embedslægeinstitutionen for Ringkøbing amt: ..	Adm. embedslæge, dr.med. Vagn Christensen
	Embedslæge Preben G. Rudiengaard
	Kredslæge E. Fenger-Grøn
	Kst. kredslæge Ole Rimestad
Århus amtslægekreds:	
Århus lægekreds	Amtslæge Otto Christiansen
Djursland lægekreds	Kredslæge Povl Hempel-Jørgensen
Mariager lægekreds	Kredslæge Aage Gilberg
Marselisborg lægekreds	Kredslæge Jens Donner
Randers lægekreds	Amtslæge Jørgen Lambertsen
Silkeborg lægekreds	Kredslæge B. Maegaard Nielsen
Skanderborg lægekreds	Amtslæge, dr.med. Palle Wiingaard
Viborg amtslægekreds:	
Viborg lægekreds	Amtslæge Povl Riising
Salling lægekreds	Kredslæge Per Hye-Knudsen
Thisted-Morsø lægekreds	Kredslæge Walther Frees Christiansen
Embedslægeinstitutionen for Nordjyllands amt: .	Adm. embedslæge, dr.med. K. Malthe Jacobsen
	Kredslæge Henrik Hamburger
	Kredslæge Folmer Dencker
	Embedslæge Jens Axel Seier
	Amtslæge H. J. E. Venndt
	Kredslæge Knud Simonsen
	Kredslæge, dr.med. Per Jensen

TABELAFDELING

TABLES

Tabel A.1 De anmeldte sygdomstilfældes fordeling efter køn og alder 1977.

Lb.-nr.	Sygdomme *Diseases*	Aldersfordeling for løbenumrene 1–32								
		Under 1 år *year*			1–6 år *years*			7–14 år *years*		
		M *M*	K *F*	tils. *total*	M *M*	K *F*	tils. *total*	M *M*	K *F*	tils. *total*
1	Febris typhoidea	–	–	–	–	2	2	–	1	1
2	Febris paratyphoidea	1	–	1	–	–	–	–	–	–
3	Diphtheria	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4	Meningitis purulenta (bac.)	38	28	66	53	52	105	14	13	27
5	Meningitis (andre former)	18	6	24	63	30	93	65	26	91
6	Tetanus børn under 1 måned	–	–	–	–	–	–	–	–	–
7	Tetanus øvrige patienter	–	–	–	1	2	3	1	1	2
8	Poliomyelitis ant. ac. paralytica	–	–	–	–	–	–	–	–	–
9	Encephalitis acuta primaria	1	–	1	3	2	5	2	–	2
10	Encephalitis acuta secundaria	–	2	2	8	5	13	5	7	12
11	Ornithosis	–	–	–	3	1	4	3	6	9
12	Malaria	–	–	–	–	2	2	6	1	7
13	Gastro-enteritis ac. infect.	3378	5049	8427	13985	14167	28152	10004	9060	19064
14	Scarlatina	77	182	259	4455	5064	9519	2578	2096	4674
15	Tonsillitis acuta	2921	4287	7208	32338	34851	67189	39651	38216	77867
16	Erysipelas	4	7	11	69	92	161	113	118	231
17	Tussis convulsiva børn under 6 mdr.	181	189	370	–	–	–	–	–	–
18	Tussis convulsiva øvrige patienter	127	192	319	3537	3980	7517	1389	1096	2485
19	Morbilli	498	1056	1554	17945	19579	37524	6977	5279	12256
20	Rubella	727	1481	2208	11818	14926	26744	5865	5591	11456
21	Varicellae	441	873	1314	10098	11220	21318	3937	2862	6799
22	Parotitis epidemica	29	43	72	1463	1253	2716	972	666	1638
23	Hepatitis acuta	–	–	–	10	13	23	13	24	37
24	Mononucleosis infectiosa	–	6	6	186	215	401	574	885	1459
25	Vertigo epidemica	–	2	2	32	37	69	146	206	352
26	Febris rheumatica	–	2	2	17	10	27	20	28	48
27	Febris catarrhalis acuta	27198	32878	60076	44434	42463	86897	24779	22677	47456
28	Influenza (epidemisk)	829	1161	1990	6194	6932	13126	9486	10007	19493
29	Pneumonia	1017	1338	2355	3588	3580	7168	1772	1710	3482
30	Tracheo-bronchitis acuta	4247	5428	9675	11140	9869	21009	5972	5417	11389
31	Infectiones cutis neonat. under 1 md.	37	44	81	–	–	–	–	–	–
32	Scabies	77	65	142	487	549	1036	541	720	1261
	I alt *Total*	41846	54319	96165	161927	168896	330823	114885	106713	221598

Lb.-nr.	Venerea	Aldersfordeling for løbenumrene 33–37								
		Under 1 år *year*			1–12 år *years*			13–15 år *years*		
		M *M*	K *F*	tils. *total*	M *M*	K *F*	tils. *total*	M *M*	K *F*	tils. *total*
33	Syphilis congenita	–	–	–	–	–	–	–	–	–
34	Syphilis acqvisita recens	–	1	1	–	–	–	–	4	4
35	Gonorrhoea	–	1	1	–	4	4	16	108	124
36	Ulcus venereum	–	–	–	–	–	–	1	–	1
37	Lymphogranuloma ingvinale	–	–	–	–	–	–			
	I alt *Total*	–	2	2	–	4	4	17	112	129

Distribution of notified cases of diseases by sex and age 1977. **Tabel A.1**

Age distribution for numbers 1–32

15–44 år *years*			45–64 år *years*			65 år og derover *years and over*			Tilsammen *Total*			Lb.-nr.
M *M*	K *F*	tils. *total*	M *M*	K *F*	tils *total*	M *M*	K *F*	tils. *total*	M *M*	K *F*	M + K *M + F*	
4	1	5	–	–	–	–	–	–	4	4	8	1
3	7	10	1	–	1	–	–	–	5	7	12	2
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	3
40	20	60	24	11	35	11	14	25	180	138	318	4
55	46	101	6	9	15	3	4	7	210	121	331	5
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	6
–	–	–	–	–	–	2	1	3	4	4	8	7
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	8
1	5	6	4	2	6	–	–	–	11	9	20	9
12	11	23	3	3	6	–	–	–	28	28	56	10
57	75	132	18	18	36	11	2	13	92	102	194	11
25	10	35	5	1	6	1	–	1	37	14	51	12
11441	10678	22119	3970	3785	7755	1602	2023	3625	44380	44762	89142	13
720	772	1492	43	41	84	14	15	29	7887	8170	16057	14
43724	38047	81771	5894	4995	10889	666	613	1279	125194	121009	246203	15
727	815	1542	873	1347	2220	610	1095	1705	2396	3474	5870	16
–	–	–	–	–	–	–	–	–	181	189	370	17
255	438	693	25	33	58	7	4	11	5340	5743	11083	18
524	383	907	7	13	20	3	–	3	25954	26310	52264	19
1356	2448	3804	47	72	119	8	8	16	19821	24526	44347	20
566	511	1077	29	16	45	3	8	11	15074	15490	30564	21
416	366	782	33	49	82	2	14	16	2915	2391	5306	22
375	161	536	46	39	85	9	9	18	453	246	699	23
1570	1335	2905	47	41	88	9	8	17	2386	2490	4876	24
1430	2715	4145	1589	2032	3621	667	685	1352	3864	5677	9541	25
114	137	251	24	44	68	11	13	24	186	234	420	26
21671	20398	42069	7279	6922	14201	2561	2822	5383	127922	128160	256082	27
19531	19330	38861	9695	9384	19079	3374	3860	7234	49109	50674	99783	28
3621	4264	7885	5655	5955	11610	9914	9123	19037	25567	25970	51537	29
7047	7790	14837	6024	5827	11851	4981	4370	9351	39411	38701	78112	30
–	–	–	–	–	–	–	–	–	37	44	81	31
2921	3024	5945	214	174	388	60	60	120	4300	4592	8892	32
118206	113787	231993	41555	40813	82368	24529	24751	49280	502948	509279	1012227	

Age distribution for numbers 33–37

16–19 år *years*			20–44 år *years*			45 år og derover *years and over*			Tilsammen *Total*			Lb.-nr.
M *M*	K *F*	tils. *total*	M *M*	K *F*	tils *total*	M *M*	K *F*	tils. *total*	M *M*	K *F*	M + K *M + F*	
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	33
28	28	56	355	78	433	35	5	40	418	116	534	34
991	1394	2385	4444	2279	6723	112	33	145	5563	3819	9382	35
7	6	13	35	4	39	1	1	2	44	11	55	36
1	–	1	8	–	8	–	1	1	9	1	10	37
1027	1428	2455	4842	2361	7203	148	40	188	6034	3947	9981	

Tabel B.1 De anmeldte sygdomstilfældes fordeling efter måneder. 1977.
Distribution of notified cases of diseases by months.

Lb. nr.	Sygdomme *Diseases*	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Hele året *All year*
1	Febris typhoidea	3	1	–	–	–	1	–	1	–	–	2	–	8
2	Febris paratyphoidea	2	–	–	3	1	1	1	2	1	–	1	–	12
3	Diphtheria	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4	Meningitis purulenta (bac.)	21	22	24	36	23	28	20	25	26	23	37	33	318
5	Meningitis (andre former)	10	24	19	18	17	35	36	35	42	33	30	32	331
6	Tetanus børn under 1 måned	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
7	Tetanus øvrige patienter	–	2	–	–	–	2	–	1	–	3	–	–	8
8	Poliomyelitis ant. ac. paralytica	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
9	Encephalitis acuta primaria	–	5	2	1	1	1	2	2	1	1	2	2	20
10	Encephalitis acuta secundaria	6	8	7	4	3	1	4	3	3	7	5	5	56
11	Ornithosis	15	20	15	19	21	17	12	14	16	16	13	16	194
12	Malaria	4	3	3	4	3	3	5	8	5	3	4	6	51
13	Gastro-enteritis ac. infect.	8014	7098	8508	6789	5661	6643	6368	8412	7861	7416	8375	7997	89142
14	Scarlatina	1566	2219	3318	2341	1788	1079	431	495	528	650	791	851	16057
15	Tonsillitis acuta	22393	22289	26133	19844	18138	18765	14237	17792	19011	18116	25804	23681	246203
16	Erysipelas	383	462	524	445	441	568	456	600	518	468	562	443	5870
17	Tussis convulsiva børn under 6 mdr.	65	43	39	22	23	12	21	33	22	32	27	31	370
18	Tussis convulsiva øvrige patienter	2753	1601	1121	558	503	439	455	677	616	745	978	637	11083
19	Morbilli	10687	10117	10880	6913	4398	2987	1029	840	606	672	1479	1656	52264
20	Rubella	2727	4257	8444	7421	7498	5502	2210	1943	1245	1076	1168	856	44347
21	Varicellae	3211	3865	5398	4236	3489	2778	1028	956	778	1256	1689	1880	30564
22	Parotitis epidemica	325	380	484	336	356	291	223	293	338	480	791	1009	5306
23	Hepatitis acuta	53	64	53	64	42	52	44	52	66	68	74	67	699
24	Mononucleosis infectiosa	365	414	488	407	375	406	302	410	392	349	565	403	4876
25	Vertigo epidemica	737	747	879	673	595	767	650	833	882	840	1100	838	9541
26	Febris rheumatica	29	32	42	29	39	28	39	37	47	33	42	23	420
27	Febris catarrhalis acuta	27364	24856	25658	19057	15936	15688	10999	15351	19973	19391	30867	30942	256082
28	Influenza (epidemisk)	10664	9675	9917	7584	5816	5220	3763	5596	7461	7619	12506	13962	99783
29	Pneumonia	5824	4859	5188	4117	3543	3369	2467	3155	3505	3653	5589	6268	51537
30	Tracheo-bronchitis acuta	8660	7715	7345	5646	4986	4649	3314	4583	5675	6004	9483	10052	78112
31	Infectiones cutis neonat. und. 1 md.	5	4	7	2	7	10	16	6	8	3	11	2	81
32	Scabies	820	703	651	553	445	417	418	924	906	1082	1239	734	8892
33	Syphilis congenita	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
34	Syphilis acqvisita recens	40	28	25	27	45	47	38	60	61	55	58	50	534
35	Gonorrhoea	749	710	802	626	599	770	758	996	914	742	936	780	9382
36	Ulcus venereum	1	2	1	2	2	4	3	6	5	8	12	9	55
37	Lymphogranuloma ingvinale	2	2	–	–	–	–	–	1	1	1	1	2	10
	I alt *Total*	107498	102227	115975	87777	74794	70580	49349	64142	71513	70845	104241	103267	1022208

Tabel C.1 De anmeldte sygdomstilfældes fordeling indenfor amtslægekredse 1977.

Lb. nr.		Københavns kommune	Fr.berg kommune	Københavns amt	Fr.borg amt	Roskilde amt	Vestsjæll. amt	Storstrøms amt	Bornholms amt
1	Febris typhoidea	2	–	2	3	1	–	–	–
2	Febris paratyphoidea	4	–	1	–	–	–	–	–
3	Diphtheria	–	–	–	–	–	–	–	–
4	Meningitis purulenta (bac.)	40	3	31	28	20	21	9	9
5	Meningitis (andre former)	48	8	30	32	20	11	4	9
6	Tetanus børn under 1 måned	–	–	–	–	–	–	–	–
7	Tetanus øvrige patienter	–	–	1	2	–	–	1	–
8	Poliomyelitis ant. ac. paralytica	–	–	–	–	–	–	–	–
9	Encephalitis acuta primaria	3	–	5	–	1	1	–	–
10	Encephalitis acuta secundaria	7	–	10	1	3	1	14	–
11	Ornithosis	4	4	12	7	6	19	2	–
12	Malaria	16	1	11	6	2	–	1	1
13	Gastro-enteritis ac. infect.	9499	1181	9063	6335	2530	3347	3375	1219
14	Scarlatina	969	171	1712	1241	670	456	519	60
15	Tonsillitis acuta	24382	3760	26272	19391	9374	11295	8907	2558
16	Erysipelas	530	82	440	251	173	279	213	84
17	Tussis convulsiva børn under 6 mdr.	33	2	34	23	16	11	22	4
18	Tussis convulsiva øvrige patienter	448	106	870	1513	229	529	818	237
19	Morbilli	3645	557	5029	3766	2236	2696	2504	523
20	Rubella	2138	314	3312	2212	887	2117	1399	398
21	Varicellae	2323	303	3942	2264	1527	1506	1657	392
22	Parotitis epidemica	444	71	523	255	207	152	137	151
23	Hepatitis acuta	197	24	115	38	19	23	18	3
24	Mononucleosis infectiosa	281	43	603	287	167	214	245	49
25	Vertigo epidemica	1060	118	1330	475	371	410	395	323
26	Febris rheumatica	28	14	34	27	18	24	17	8
27	Febris catarrhalis acuta	25314	3712	29642	22615	8674	12399	8323	3603
28	Influenza (epidemisk)	15106	1596	10636	6650	2987	5422	4265	737
29	Pneumonia	6779	1189	5819	3506	1739	2968	2324	318
30	Tracheo-bronchitis acuta	7871	1297	6957	4462	1686	2891	3866	662
31	Infectiones cutis neonat. und. 1 md.	11	1	15	7	–	–	–	–
32	Scabies	1451	160	781	364	177	227	328	133
33	Syphilis congenita	–	–	–	–	–	1	–	–
34	Syphilis acqvisita recens	271	55	35	5	5	10	9	1
35	Gonorrhoea	3169	277	652	334	153	327	233	79
36	Ulcus venereum	24	–	6	–	1	6	2	2
37	Lymphogranuloma ingvinale	3	–	–	2	–	–	–	–
	I alt *Total*	106100	15049	107925	76102	33899	47363	39607	11563

Distribution of notified cases of diseases by counties 1977. **Tabel C.1**

Fyns amt	Sønderjyll. amt	Ribe amt	Vejle amt	Ringkøbing amt	Århus amt	Viborg amt	Nordjyll. amt	Hele landet *All Denmark*	Lb. nr.
–	–	–	–	–	–	–	–	8	1
–	1	–	–	2	3	–	–	12	2
–	–	–	–	–	–	–	–	–	3
27	18	8	7	17	45	12	23	318	4
17	6	20	16	18	56	18	18	331	5
–	–	–	–	–	–	–	–	–	6
–	–	–	–	1	3	–	–	8	7
–	–	–	–	–	–	–	–	–	8
–	2	2	1	1	–	3	1	20	9
4	–	1	2	–	6	3	4	56	10
32	1	10	10	50	10	6	21	194	11
2	–	–	3	1	4	–	3	51	12
6970	4565	5471	5103	4148	9947	3778	12611	89142	13
1378	872	1113	902	633	2362	776	2223	16057	14
22105	16391	13942	12577	10294	24719	13198	27038	246203	15
669	348	377	379	255	574	490	726	5870	16
32	25	22	14	16	41	49	26	370	17
876	913	753	640	482	976	769	924	11083	18
6054	3489	3234	3489	2045	5456	1985	5556	52264	19
5903	3563	2503	3007	2230	5738	1775	6851	44347	20
1973	1496	1712	2297	1239	3355	1283	3295	30564	21
1061	357	261	128	199	785	151	424	5306	22
56	15	12	32	18	65	21	43	699	23
658	203	344	231	239	470	240	602	4876	24
865	434	344	551	309	790	645	1121	9541	25
39	17	21	23	28	34	25	63	420	26
22528	14403	17051	13500	10071	24194	10358	29695	256082	27
9243	4053	4623	5124	4447	10636	4270	9988	99783	28
4588	2693	2447	2256	2218	4944	2948	4801	51537	29
8101	4605	2703	4950	3247	10469	4163	10182	78112	30
7	13	4	1	9	7	2	4	81	31
592	808	425	471	721	1106	381	767	8892	32
–	–	–	–	–	–	–	–	–	33
12	2	6	47	5	33	2	36	534	34
727	360	297	352	386	1014	228	794	9382	35
3	–	–	2	–	6	1	2	55	36
–	–	–	–	2	–	1	2	10	37
94522	59653	57706	56115	43331	107848	47581	117844	1022208	

Tabel D.1 Befolkningens fordeling efter køn og alder indenfor amter pr. 1. januar 1977.

Område *Area*	Under 1 år *year*		1–6 år *years*		7–12 år *years*		13–14 år *years*		15 år *years*	
	M *M*	K *F*	M *M*	K *F*	M *M*	K *F*	M *M*	K *F*	M *M*	K *F*
Københavns kommune .	2560	2401	14421	13621	14217	13647	4752	4664	2292	2298
Frederiksberg kommune	409	383	2405	2291	2296	2354	767	804	383	391
Københavns amt	3824	3745	27279	26218	31894	30347	10506	10059	4954	4821
Frederiksborg amt	2253	2104	16000	15871	17747	17056	5341	5238	2478	2419
Roskilde amt	1366	1279	10680	9900	11732	10791	3419	3223	1522	1466
Vestsjællands amt	1718	1613	11924	11343	13933	12928	4552	4271	2089	2038
Storstrøms amt	1572	1492	10261	9968	12006	11378	4067	3829	2043	1918
Bornholms amt	285	300	1929	1873	2222	2142	751	770	403	359
Fyns amt	3012	2812	19525	18489	21459	20408	7151	6720	3403	3268
Sønderjyllands amt	1739	1571	10894	10735	12794	12207	4361	4262	2128	1984
Ribe amt	1541	1373	9943	9440	11193	10466	3730	3617	1804	1745
Vejle amt	2203	2122	14887	14257	16372	15670	5417	5051	2515	2362
Ringkøbing amt	2051	1866	13107	12346	14045	13234	4678	4579	2245	2192
Århus amt	4086	3914	27039	25808	27345	26025	8503	8283	4092	3878
Viborg amt	1622	1487	10263	10053	11658	10994	4006	3791	1952	1839
Nordjyllands amt	3231	3002	20812	19807	23804	22800	8189	7656	3969	3738
Hele landet *Total* ...	33472	31464	221369	212020	244717	232447	80190	76817	38272	36716

Population per 1st January 1977 by sex and age by counties. Tabel D.1

16–19 år *years*		20–44 år *years*		45–64 år *years*		65 år og derover *years and over*		1977 Tilsammen *Total*		
M *M*	K *F*	M *M*	K *F*	M *M*	K *F*	M *M*	K *F*	M *M*	K *F*	M + K *M + F*
10914	11460	93360	83959	61884	75251	42483	74970	246883	282271	529154
1703	1783	14487	14334	10279	13547	7606	15056	40335	50943	91278
19698	18303	118371	119118	69667	74016	23817	34157	310010	320784	630794
8981	8486	61892	61022	30055	28856	12124	15770	156871	156822	313693
5283	5016	39211	38464	17060	16488	7194	9042	97467	95669	193136
8626	7920	46134	43906	29727	29833	17430	21020	136133	134872	271005
7974	7146	41579	39606	30727	30753	18956	22089	129185	128179	257364
1564	1453	7584	7006	5567	5544	3434	4021	23739	23468	47207
13298	12546	76403	73800	48942	50869	29332	36705	222525	225617	448142
8403	7824	41922	39794	25678	25738	14958	19053	122877	123168	246045
7180	6665	36422	34488	21788	21270	11346	13814	104947	102878	207825
9695	9207	54881	53346	33657	34658	18910	23970	158537	160643	319180
8883	8360	44797	42851	26176	25622	13936	15771	129918	126821	256739
15979	15950	106545	101923	55322	59151	31475	40648	280386	285580	565966
7788	7038	37212	35021	24989	25141	15564	17548	115054	112912	227966
15172	14502	80504	76908	52766	53176	29513	34836	237960	236425	474385
151141	143659	901304	865546	544284	569913	298078	398470	2512827	2567052	5079879

Tabel A.2 De anmeldte sygdomstilfældes fordeling efter køn og alder 1978.

Lb.-nr.	Sygdomme *Diseases*	Aldersfordeling for løbenumrene 1–32								
		Under 1 år *year*			1–6 år *years*			7–14 år *years*		
		M *M*	K *F*	tils. *total*	M *M*	K *F*	tils. *total*	M *M*	K *F*	tils. *total*
1	Febris typhoidea	–	–	–	1	2	3	1	–	1
2	Febris paratyphoidea	–	–	–	1	1	2	1	–	1
3	Diphtheria	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4	Meningitis purulenta (bac.)	44	31	75	83	62	145	30	19	49
5	Meningitis (andre former)	11	12	23	197	74	271	145	56	201
6	Tetanus børn under 1 måned	–	–	–	–	–	–	–	–	–
7	Tetanus øvrige patienter	–	–	–	–	–	–	–	–	–
8	Poliomyelitis ant. ac. paralytica	–	–	–	–	–	–	–	–	–
9	Encephalitis acuta primaria	3	–	3	2	6	8	2	–	2
10	Encephalitis acuta secundaria	–	–	–	4	4	8	5	1	6
11	Ornithosis	–	–	–	1	1	2	9	9	18
12	Malaria	–	–	–	1	–	1	2	2	4
13	Gastro-enteritis ac. infect.	3944	5866	9810	15939	16180	32119	11270	10352	21622
14	Scarlatina	70	126	196	2895	3313	6208	1488	1228	2716
15	Tonsillitis acuta	2825	4497	7322	32262	34924	67186	41664	39807	81471
16	Erysipelas	6	18	24	85	105	190	154	131	285
17	Tussis convulsiva børn under 6 mdr.	76	84	160	–	–	–	–	–	–
18	Tussis convulsiva øvrige patienter	45	51	96	1209	1459	2668	506	365	871
19	Morbilli	226	454	680	6408	7128	13536	2370	1759	4129
20	Rubella	399	709	1108	4015	5170	9185	1339	1267	2606
21	Varicellae	420	764	1184	8434	9522	17956	3235	2132	5367
22	Parotitis epidemica	136	254	390	10884	10293	21177	7296	5076	12372
23	Hepatitis acuta	1	1	2	21	16	37	28	21	49
24	Mononucleosis infectiosa	–	2	2	249	243	492	840	1298	2138
25	Vertigo epidemica	3	1	4	27	37	64	129	238	367
26	Febris rheumatica	1	1	2	14	19	33	35	26	61
27	Febris catarrhalis acuta	29621	35456	65077	48208	46365	94573	28874	26901	55775
28	Influenza (epidemisk)	1995	2711	4706	15469	17534	33003	23984	24913	48897
29	Pneumonia	1165	1394	2559	4128	4086	8214	2600	2401	5001
30	Tracheo-bronchitis acuta	4431	5585	10016	11736	10586	22322	6813	6411	13224
31	Infectiones cutis neonat. under 1 md.	41	25	66	–	–	–	–	–	–
32	Scabies	60	75	135	352	486	838	442	711	1153
	I alt *Total*	45523	58117	103640	162625	167616	330241	133262	125124	258386

Lb.-nr.	Venerea	Aldersfordeling for løbenumrene 33–37								
		Under 1 år *year*			1–12 år *years*			13–15 år *years*		
		M *M*	K *F*	tils. *total*	M *M*	K *F*	tils. *total*	M *M*	K *F*	tils. *total*
33	Syphilis congenita	–	–	–	–	–	–	–	–	–
34	Syphilis acqvisita recens	–	–	–	–	–	–	1	2	3
35	Gonorrhoea	–	–	–	–	1	1	25	114	139
36	Ulcus venereum	–	–	–	–	–	–	–	–	–
37	Lymphogranuloma ingvinale	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	I alt *Total*	–	–	–	–	1	1	26	116	142

Distribution of notified cases of diseases by sex and age 1978. **Tabel A.2**

Age distribution for numbers 1–32

15–44 år *years*			45–64 år *years*			65 år og derover *years and over*			Tilsammen *Total*			Lb.-nr.
M *M*	K *F*	tils. *total*	M *M*	K *F*	tils. *total*	M *M*	K *F*	tils. *total*	M *M*	K *F*	M + K *M + F*	
2	4	6	–	–	–	–	–	–	4	6	10	1
11	7	18	–	1	1	–	–	–	13	9	22	2
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	3
40	32	72	9	16	25	16	20	36	222	180	402	4
97	73	170	6	10	16	–	3	3	456	228	684	5
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	6
2	1	3	2	–	2	3	–	3	7	1	8	7
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	8
2	7	9	2	4	6	–	–	–	11	17	28	9
8	6	14	2	1	3	1	–	1	20	12	32	10
26	30	56	24	16	40	5	4	9	65	60	125	11
32	12	44	7	3	10	2	1	3	44	18	62	12
12536	11603	24139	4115	3886	8001	1731	2157	3888	49535	50044	99579	13
451	419	870	27	50	77	10	6	16	4941	5142	10083	14
45050	38876	83926	6156	4916	11072	697	684	1381	128654	123704	252358	15
771	750	1521	924	1376	2300	669	1106	1775	2609	3486	6095	16
–	–	–	–	–	–	–	–	–	76	84	160	17
76	155	231	10	14	24	4	2	6	1850	2046	3896	18
130	100	230	7	8	15	2	1	3	9143	9450	18593	19
216	433	649	14	21	35	3	6	9	5986	7606	13592	20
473	394	867	18	10	28	2	4	6	12582	12826	25408	21
2563	2042	4605	165	122	287	11	33	44	21055	17820	38875	22
455	206	661	28	40	68	12	13	25	545	297	842	23
1969	1589	3558	37	39	76	11	6	17	3106	3177	6283	24
1395	2681	4076	1684	2189	3873	737	727	1464	3975	5873	9848	25
90	118	208	27	35	62	9	9	18	176	208	384	26
25206	23552	48758	7917	7637	15554	2957	3012	5969	142783	142923	285706	27
39653	38356	78009	18835	17835	36670	7046	7696	14742	106982	109045	216027	28
4892	5619	10511	6408	6918	13326	11061	10446	21507	30254	30864	61118	29
8083	8843	16926	6629	6483	13112	5363	4877	10240	43055	42785	85840	30
–	–	–	–	–	–	–	–	–	41	25	66	31
2522	2616	5138	192	170	362	45	63	108	3613	4121	7734	32
146751	138524	285275	53245	51800	105045	30397	30876	61273	571803	572057	1143860	

Age distribution for numbers 33–37

16–19 år *years*			20–44 år *years*			45 år og derover *years and over*			Tilsammen *Total*			Lb.-nr.
M *M*	K *F*	tils. *total*	M *M*	K *F*	tils. *total*	M *M*	K *F*	tils. *total*	M *M*	K *F*	M + K *M + F*	
–	–	–	–	1	1	1	–	1	1	1	2	33
24	12	36	233	39	272	27	3	30	285	56	341	34
893	1344	2237	4313	2242	6555	121	35	156	5352	3736	9088	35
6	–	6	38	4	42	3	–	3	47	4	51	36
–	2	2	4	4	8	1	–	1	5	6	11	37
923	1358	2281	4588	2290	6878	153	38	191	5690	3803	9493	

Tabel B.2 De anmeldte sygdomstilfældes fordeling efter måneder. 1978.
Distribution of notified cases of diseases by months.

Lb. nr.	Sygdomme Diseases	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Hele året All year
1	Febris typhoidea	–	1	1	–	3	1	–	2	1	–	1	–	10
2	Febris paratyphoidea	3	–	–	–	4	5	–	1	3	5	1	–	22
3	Diphtheria	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4	Meningitis purulenta (bac.)	31	24	40	31	46	18	23	36	25	35	62	31	402
5	Meningitis (andre former)	32	18	24	48	55	46	43	63	44	113	115	83	684
6	Tetanus børn under 1 måned	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
7	Tetanus øvrige patienter	2	–	2	1	–	–	1	1	1	–	–	–	8
8	Poliomyelitis ant. ac. paralytica	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
9	Encephalitis acuta primaria	2	2	3	3	3	2	–	3	1	1	5	3	28
10	Encephalitis acuta secundaria	1	6	7	3	–	4	3	3	2	1	2	–	32
11	Ornithosis	6	15	9	6	11	15	13	14	6	9	11	10	125
12	Malaria	6	4	6	7	5	6	7	5	5	5	1	5	62
13	Gastro-enteritis ac. infect.	10794	10276	9860	9524	10212	6922	5775	8142	6993	6581	8001	6499	99579
14	Scarlatina	1008	1302	1556	1301	873	423	393	438	432	683	900	774	10083
15	Tonsillitis acuta	23878	24809	25714	21193	21870	17412	15079	19245	18155	19702	24769	20532	252358
16	Erysipelas	461	456	502	459	577	517	450	596	517	540	577	443	6095
17	Tussis convulsiva børn under 6 mdr.	17	6	4	6	10	17	6	14	9	15	33	23	160
18	Tussis convulsiva øvrige patienter	298	257	90	129	117	99	135	238	430	518	857	728	3896
19	Morbilli	1498	1593	1766	1451	1652	1089	685	670	809	1494	2322	3564	18593
20	Rubella	958	1221	1427	1563	1755	1092	818	1026	862	858	1179	833	13592
21	Varicellae	2340	2732	3423	2815	2859	2092	1281	1097	1035	1426	2115	2193	25408
22	Parotitis epidemica	1251	1511	2331	2635	2823	2438	1943	2231	2330	4115	7508	7759	38875
23	Hepatitis acuta	64	65	66	54	84	70	72	91	80	70	79	47	842
24	Mononucleosis infectiosa	404	439	428	452	637	487	447	616	631	518	701	523	6283
25	Vertigo epidemica	904	804	967	801	748	696	681	782	907	908	1001	649	9848
26	Febris rheumatica	43	30	39	19	30	35	18	40	22	36	49	23	384
27	Febris catarrhalis acuta	30233	31381	29752	22521	22671	15782	13152	17909	21299	24461	30160	26385	285706
28	Influenza (epidemisk)	17016	37735	74915	17293	13016	5461	3522	6265	7125	8793	12465	12421	216027
29	Pneumonia	6433	7087	8157	5088	4864	3342	2934	3834	3692	4171	5794	5722	61118
30	Tracheo-bronchitis acuta	10031	9803	8848	6226	6716	4793	4079	5500	5890	7237	8774	7943	85840
31	Infectiones cutis neonat. und. 1 md.	1	10	2	2	3	3	10	4	10	7	11	3	66
32	Scabies	707	597	584	571	485	356	472	743	800	856	970	593	7734
33	Syphilis congenita	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	2
34	Syphilis acqvisita recens	32	23	28	26	23	31	21	32	40	25	38	22	341
35	Gonorrhoea	724	620	644	610	693	703	641	975	909	824	979	766	9088
36	Ulcus venereum	3	6	2	5	2	2	4	10	8	4	3	2	51
37	Lymphogranuloma ingvinale	1	2	–	1	1	–	–	1	–	–	3	2	11
	I alt *Total*	109182	132835	171197	94844	92848	63959	52708	70627	73073	84011	109486	98583	1153353

Tabel C.2 De anmeldte sygdomstilfældes fordeling indenfor amtslægekredse 1978.

Lb. nr.		Københavns kommune	Fr.berg kommune	Københavns amt	Fr.borg amt	Roskilde amt	Vestsjæll. amt	Storstrøms amt	Bornholms amt
1	Febris typhoidea	3	–	2	–	2	–	–	–
2	Febris paratyphoidea	–	1	6	1	1	2	1	–
3	Diphtheria	–	–	–	–	–	–	–	–
4	Meningitis purulenta (bac.)	52	8	60	24	12	15	12	3
5	Meningitis (andre former)	74	8	115	48	15	24	21	5
6	betanus børn under 1 måned	–	–	–	–	–	–	–	–
7	Tetanus øvrige patienter	2	–	1	–	–	–	1	–
8	Poliomyelitis ant. ac. paralytica	–	–	–	–	–	–	–	–
9	Encephalitis acuta primaria	4	1	5	2	–	4	–	–
10	Encephalitis acuta secundaria	3	–	3	2	–	1	3	–
11	Ornithosis	3	1	7	13	1	17	2	1
12	Malaria	10	–	11	4	2	–	–	–
13	Gastro-enteritis ac. infect.	8597	1233	10144	6527	2898	3466	3699	1141
14	Scarlatina	761	90	1383	1014	492	534	415	51
15	Tonsillitis acuta	21318	3384	29964	16709	10437	12080	9549	2743
16	Erysipelas	551	102	552	277	154	265	238	76
17	Tussis convulsiva børn under 6 mdr.	19	1	22	15	12	2	1	1
18	Tussis convulsiva øvrige patienter	243	52	519	570	199	184	196	39
19	Morbilli	435	82	806	627	349	657	1021	114
20	Rubella	1074	144	1544	1444	504	950	951	433
21	Varicellae	1399	391	2819	1753	1000	1173	1103	318
22	Parotitis epidemica	2966	559	5883	2988	2266	1392	1272	290
23	Hepatitis acuta	243	28	88	44	27	36	39	4
24	Mononucleosis infectiosa	383	37	793	369	242	282	396	42
25	Vertigo epidemica	825	109	1297	530	301	425	483	247
26	Febris rheumatica	22	8	22	22	15	28	27	6
27	Febris catarrhalis acuta	23518	3122	32618	19454	10306	12001	10721	4419
28	Influenza (epidemisk)	24398	3249	24665	14193	8394	12138	10048	2153
29	Pneumonia	6934	1274	7424	3828	2339	3739	2803	302
30	Tracheo-bronchitis acuta	7620	1294	8201	3545	1485	3377	3970	646
31	Infectiones cutis neonat. und. 1 md.	9	–	9	7	–	1	–	1
32	Scabies	1168	103	622	312	270	331	220	107
33	Syphilis congenita	–	–	1	–	–	–	1	–
34	Syphilis acqvisita recens	170	36	20	8	8	12	5	2
35	Gonorrhoea	2885	235	663	253	101	264	200	78
36	Ulcus venereum	23	–	2	–	1	–	11	2
37	Lymphogranuloma ingvinale	7	–	1	1	–	2	–	–
	I alt *Total*	105719	15552	130272	74584	41833	53402	47409	13224

Distribution of notified cases of diseases by counties 1978. **Tabel C.2**

Fyns amt	Sønderjyll. amt	Ribe amt	Vejle amt	Ringkøbing amt	Århus amt	Viborg amt	Nordjyll. amt	Hele landet *All Denmark*	Lb. nr.
1	–	–	–	–	2	–	–	10	1
2	–	1	3	–	–	–	4	22	2
–	–	–	–	–	–	–	–	–	3
24	21	20	7	32	65	19	28	402	4
30	21	18	21	47	151	33	53	684	5
–	–	–	–	–	–	–	–	–	6
–	–	–	–	–	2	–	2	8	7
–	–	–	–	–	–	–	–	–	8
1	1	–	1	–	2	5	2	28	9
8	2	–	–	–	6	1	3	32	10
13	5	7	6	16	11	13	9	125	11
7	3	1	6	–	9	1	8	62	12
9337	5603	4860	5504	4758	11136	5635	15041	99579	13
742	438	449	344	326	1300	357	1387	10083	14
25035	18169	13348	12336	10501	24128	13037	29620	252358	15
741	271	307	363	307	638	572	681	6095	16
4	3	12	8	11	12	21	16	160	17
230	101	299	104	228	344	176	412	3896	18
436	852	1375	1803	918	1704	766	6648	18593	19
665	745	1024	448	544	1366	494	1262	13592	20
2338	1736	1595	1553	1145	3032	998	3055	25408	21
5131	2030	1085	1885	1986	5583	746	2813	38875	22
74	10	13	34	12	109	32	49	842	23
731	281	481	280	301	518	441	706	6283	24
1077	450	357	513	365	912	791	1166	9848	25
16	11	16	18	30	50	29	64	384	26
27137	20096	17168	16135	11730	27888	13039	36354	285706	27
22518	10581	9585	10393	9459	20096	10110	24047	216027	28
6188	3376	2763	2478	2554	6010	3640	5466	61118	29
9767	7090	3201	5345	2552	10852	4896	11999	85840	30
2	2	3	4	8	10	6	4	66	31
456	494	361	421	532	1295	257	785	7734	32
–	–	–	–	–	–	–	–	2	33
17	4	8	3	10	20	1	17	341	34
756	272	299	403	441	1122	201	915	9088	35
4	–	–	2	–	3	–	3	51	36
–	–	–	–	–	–	–	–	11	37
113488	72668	58656	60421	48813	118376	56317	142619	1153353	

Tabel D.2 Befolkningens fordeling efter køn og alder indenfor amter pr. 1. januar 1978.

Område *Area*	Under 1 år *year*		1–6 år *years*		7–12 år *years*		13–14 år *years*		15 år *years*	
	M *M*	K *F*	M *M*	K *F*	M *M*	K *F*	M *M*	K *F*	M *M*	K *F*
Københavns kommune .	2342	2241	13671	13098	13138	12610	4901	4657	2191	2230
Frederiksberg kommune	374	352	2304	2177	2166	2219	821	819	359	392
Københavns amt	3597	3545	26660	25594	30500	29196	11018	10247	4948	4858
Frederiksborg amt	2137	1939	16125	15797	17660	17081	5837	5616	2540	2485
Roskilde amt	1223	1273	10431	9828	11877	10930	3714	3465	1626	1549
Vestsjællands amt	1678	1535	11913	11257	13655	12802	4825	4451	2245	2101
Storstrøms amt	1435	1346	10300	9997	11798	11177	4123	3963	2032	1892
Bornholms amt	305	262	1946	1929	2115	2008	775	800	388	380
Fyns amt	2715	2565	19382	18447	21151	20051	7382	6957	3525	3255
Sønderjyllands amt	1600	1484	10919	10654	12473	12004	4465	4280	2153	2129
Ribe amt	1510	1381	9945	9322	10869	10327	3831	3701	1875	1751
Vejle amt	2099	2094	14708	14076	16151	15367	5567	5309	2648	2490
Ringkøbing amt	1944	1821	13094	12311	13840	12932	4775	4710	2297	2230
Århus amt	3945	3804	26719	25503	27079	25799	8930	8643	4112	3987
Viborg amt	1606	1480	10319	9936	11381	10749	4083	3826	1981	1880
Nordjyllands amt	3100	2967	20811	19784	23157	22165	8410	7925	4016	3775
Hele landet *Total* ...	31610	30089	219247	209710	239010	227417	83457	79369	38936	37384

Population per 1st January 1978 by sex and age by counties. **Tabel D.2**

16–19 år *years*		20–44 år *years*		45–64 år *years*		65 år og derover *years and over*		1978 Tilsammen *Total*		
M *M*	K *F*	M *M*	K *F*	M *M*	K *F*	M *M*	K *F*	M *M*	K *F*	M + K *M + F*
10403	11081	92343	82520	58943	71315	42544	75366	240476	275118	515594
1616	1738	14497	14320	9952	13005	7578	15192	39667	50214	89881
19733	18724	118186	118497	69952	74658	24952	35941	309546	321260	630806
9362	8986	63443	62730	30657	29502	12587	16387	160348	160523	320871
5509	5265	40081	39535	17366	16780	7452	9450	99279	98075	197354
8505	7938	47161	44764	29552	29892	17746	21492	137280	136232	273512
8023	7196	42375	40174	30284	30581	19248	22624	129618	128950	258568
1598	1474	7709	7127	5458	5445	3502	4121	23796	23546	47342
13390	12631	77356	74589	48514	50599	29893	37595	223308	226689	449997
8432	7829	42512	40386	25619	25750	15343	19558	123516	124074	247590
7248	6677	37275	35113	21866	21374	11587	14217	106006	103863	209869
9774	9328	55827	53984	33615	34623	19197	24494	159586	161765	321351
8891	8490	45643	43495	26161	25758	14263	16205	130908	127952	258860
16036	15946	107719	103054	55124	58881	32058	41672	281722	287289	569011
7832	7101	37995	35555	24781	25050	15820	17977	115798	113554	229352
15320	14527	81627	78032	52410	53101	30139	35735	238990	238011	477001
151672	144931	911749	873875	540254	566314	303909	408026	2519844	2577115	5096959

Sundhedsstyrelsens organisation.

Sundhedsstyrelsens virksomhed bygger på lov nr. 182 af 23. juni 1932 om sundhedsvæsenets centralstyrelse, som senest ændret ved lov nr. 203 af 28. maj 1975.

I paragrafferne 7–9 i loven om sundhedsvæsenets centralstyrelse findes reglerne om sundhedsstyrelsens organisation. De fastslår, *at* medicinaldirektøren, der er chef for sundhedsstyrelsen, skal være læge, *at* indenrigsministeriet beskikker særligt sagkyndige til at bistå sundhedsstyrelsen, *at* en række andre statsinstitutioner og myndigheder efter anmodning yder styrelsen bistand og *at* styrelsen i tilfælde af, at der herudover er behov for det, kan tilkalde andre sagkyndige til at deltage i sagens behandling.

Iøvrigt bemyndiges indenrigsministeren til at fastsætte nærmere regler om sundhedsstyrelsens organisation og forretningsgang.

Organisationen er følgende:

Under medicinaldirektøren som chef for sundhedsstyrelsen fandtes i 1978 9 afdelinger, 3 sekretariatskontorer og statens institut for strålehygiejne.

Afdeling A:

Lægemidler. Apotekervæsen.

Afdeling B:

Medicinalstatistik. Medicinalberetningen. Centralkartoteket for døde.

Afdeling C:

Almen hygiejne.

Afdeling D:

Epidemiske sygdomme. Tuberkulose. Veneriske sygdomme. Særlige spørgsmål vedrørende medicinalpersonale. Retsmedicin.

Afdeling E:

Internationalt sundhedsvæsen. Fellowships. Grønland. Helbredskrav for motorførere m.fl. Sø- og luftfartsmedicin.

Afdeling F:

Børn: Lægeundersøgelser af børn, skolelæger, børneforsorg m.m. Svangerskabshygiejne. Jordemodervæsen. Mødrehjælp. Sundhedsplejerskeordninger. Revalidering. Særforsorg. Omsorg for ældre og kronisk syge. Offentlig forsikring.

Afdeling G:

Sygeplejerskevirksomhed, uddannelse af sygeplejersker, sygehjælpere m.fl.

Afdeling H:

Sygehusvæsen.

Tandlægeafdeling:

Tandlægevæsen.

Stabsfunktionen:

Koordinerende opgaver inden for og mellem nogle af fagafdelingerne, særligt afdelingerne F og H samt uddannelsessektionen. Visse sekretariatsmæssige opgaver.

1. kontor:

Lovgivnings- og juridiske spørgsmål. Lov om udøvelse af lægegerning. Embedslægevæsen. Afdeling A, C, D og F. Strålehygiejne. Statens institut for strålehygiejne. Isotop-apoteket.

2. kontor:

Budget- og bevillingssager. Sundhedsstyrelsens personale. Andre kontorsager. EF-sager. Tandlægevæsen. Uddannelsesspørgsmål. Afdeling E og G.

3. kontor:

Forvaltning af apotekerfondens formue i udlån og fast ejendom, apotekervæsenets pensionsordning, sager vedr. statsgaranti for lån til apotekere, opkrævning af apotekerafgift.

Inden for hver afdeling og i sekretariatet er der etableret en ekspedition, der modtager henvendelser, herunder telefoniske, der vedrører de respektive sagsområder og som ikke rettes til nogen bestemt person.

Bilag 2.

Ugesygeliste for ugen fra søndag d.................til lørdag d...................

(begge dage medregnet)

Form. 4020

Lb. nr.	Sygdomme	Under 1 år M	K	1-6 år M	K	7-14 år M	K	15-44 år M	K	45-64 år M	K	65 år og derover M	K	Ialt M	K
1.	Febris typhoidea														
2.	Febris paratyphoidea														
3.	Diphtheria														
4.	Meningitis purulenta bakteriaemia														
5.	Meningitis (andre former)														
6.	Tetanus, børn under 1 måned			×	×	×	×	×	×	×	×	×	×		
7.	» øvrige patienter														
8.	Poliomyelitis anterior acuta paralytica														
9.	Encephalitis acuta primaria														
10.	Encephalitis acuta secundaria														
11.	Ornithosis														
12.	Malaria														
13.	Gastro-enteritis acuta infectiosa (herunder salmonelloser og paradysenteria)														
14.	Scarlatina														
15.	Tonsillitis acuta														
16.	Erysipelas														
17.	Tussis convulsiva, børn under 6 mdr.			×	×	×	×	×	×	×	×	×	×		
18.	» » øvrige patienter														
19.	Morbilli														
20.	Rubella														
21.	Varicellae														
22.	Parotitis epidemica														
23.	Hepatitis acuta														
24.	Mononucleosis infectiosa														
25.	Vertigo epidemica														
26.	Febris rheumatica														
27.	Febris catarrhalis acuta														
28.	Influenza (epidemisk)														
29.	Pneumonia														
30.	Tracheo-bronchitis acuta														
31.	Infectiones cutis neonatorum, under 1 md. (herunder pemphigus)			×	×	×	×	×	×	×	×	×	×		
32.	Scabies														
	Evt. andre sygdomme:														
	....														
	Tilsammen:														

Lb. nr.			Under 1 år	1-12 år	13-15 år	16-19 år	20-44 år	45 år og derover	Ialt
90.	Syphilis congenita	M							
91.	(ikke tidl. diagnosticeret)	K							
92.	Syphilis acqvisita recens	M							
93.	Oprindelsesland:................	K							
94.	Gonorrhoea	M							
95.		K							
96.	Ulcus venereum	M							
97.	(ikke tidl. diagnosticeret)	K							
98.	Lymphogranuloma ingvinale	M							
99.	(ikke tidl. diagnosticeret)	K							
	Tilsammen								

Her anføres kartotekkendetegn for de med syphilis anmeldte patienter.

Køn					
Fødselsdag					
Fødselsår					
Forbogstaver i efternavn					
Journ. nr. hos læge eller sygehus					

Evt. bemærkninger anføres på skemaets bagside.

....

Lægens underskrift

Adresse evt. stempel

NB! Ved bortrejse uden vikar bedes tidsrummet opgivet her. Bortrejst fra / .... til / ....

7-72-270.000

Bilag 3.

Vejledning vedrørende sygelisternes udfyldelse og indsendelse

I. Ugesygelisten (form. 4020).

I henhold til Instruktion for læger og embedslæger af 1. juli 1961 afsnit II, side 3, skal enhver **praktiserende læge**, herunder militærlæger og praktiserende speciallæger, ugentlig til embedslægen indsende ugesygeliste, dog kan embedslægen, når han skønner det rimeligt, træffe aftale med enkelte speciallæger om fritagelse for indsendelse af ugesygeliste samt med læger, der praktiserer i fællesskab, om indsendelse af fælles liste, jfr. instruksens § 2, side 7. Anmeldelsen skal omfatte alle konstaterede tilfælde af de på listen anførte sygdomme samt sådanne andre sygdomstilfælde, som til enhver tid kræves anmeldt til sundhedsstyrelsen. De særlige blanketanmeldelser, som i henhold til instruksens afsnit I, side 2, skal afgives for visse sygdomme, fritager ikke for pligten til anmeldelse på ugesygelisten.

Følgende i instruksen nævnte sygdomme skal blanketanmeldes, (heraf skal nogle, helt eller delvist, tillige anmeldes på ugesygelisten).

Til sundhedsstyrelsen og til embedslægen blanketanmeldes:

- * Fabris typhoidea
- * Febris paratyphoidea A og B
- * Poliomyelitis snterior scuta
- * Meningitis cerebrospinalis epidemica (omfatter kun en del af ugelistens lbnr. 4).
- * Diphteria
- Encephalitis scuta infectioss (primaria)
- Ornithosis (psittecosis)
- Tetanus naonatorum
- Hepatitis acuta, jfr. Sundhedsstyrelsens cirkulære af 20. marts 1968 om blanketanmeldelse af hepetitis
- Rabies
- Malaria
- Trichinosis
- Botulismus.
- Anthrax (miltbrand hos mennesker)
- Variolse
- Pastis
- Cholara ssiatica
- Typhus axanthematicus (plettyfus) og andre rickettsie-sygdomme
- Febris recurrens (tilbagefaldsfeber)
- Dysenteria Shiga (omfatter kun en del af ugelistens lbnr. 13).
- Lapra (spedalskhed)
- Vaccinationskomplikationer fra nervesystemets sida (omfatter kun en del af ugelistens lbnr. 10)

Til embedslægen alene blanketanmeldes:

*Paradysenteri og *scarlatins hos personer boende i en skolebygning eller beskæftigat i levnedsmiddelvirksomhad samt sådanne sygdomme, som embedslægen til enhver tid måtte kræve anmeldt i henhold til epidemilovens § 24, stk. 3.

Når de sygdomma, der er genstand for offentlig behandling samt de med * markerede sygdomme konstateres i husstande med skolesøgende børn, skal lægen underrette skolen.

For sygehuse og andre helbredelsesinstitutioner påhviler det de ledende læger at indsende ugesygeliste. De af listens sygdomme, for hvilke blanketanmeldelse skal finde sted, (jfr. ovenfor), anføres altid på ugelisten, med mindre der er fuld sikkerhed for, at tilfældet er anmeldt af den indlæggende læge. De øvrige sygdomstilfælde, der omhandles på ugesygelisten, anmeldes kun, når de er opstået i sygehuset (nosocomielle) eller blandt de af sygehusets læger behandlede funktionærer.

For de københavnske sygehuse kræves dog, at alle tilfælde uanset opståelsessted medtages, men med oplysning om antallet af nosocomielle tilfælde; jfr. Stadslægens cirkulære af 16. januar 1956.

Smitsomme sygdomstilfælde, for hvilke der ikke foreligger anmeldelsespligt, men som embedslægen ønsker anmeldt, kan opføres på listens unummererede linier.

Ugesygeliste kræves indsendt også i tilfælde, hvor en læge eller et sygehus i ugens løb ikke har behandlet noget nyt tilfælde af anmeldelsespligtig sygdom. Der anføres da 0 i Ialt-rubrikkerne.

Ugen regnes fra søndag til lørdag, begge dage inclusive, og listen **indsendes senest mandag formiddag til embedslægen.**

Praktiserer en læge i flere lægekredse, afgives ugelisten til den embedslæge, inden for hvis embedsområde lægen bor, såfremt ingen anden aftale er truffet.

Fra og med 1. januar 1963 afgives kun een ugesygeliste, form 4020, selvom lægen praktiserer både i by- og landkommuner.

Ugesyglisten afsendes til embedslægen i den dertil beregnede kuvert. Stadslægen i København form. 4020 a, Amtslægen på Frederiksberg form. 4020 b, Amtslægen/Kredslægen form. 4020 c.

II. Månedssygelisten (form. 4030).

På grundlag af de fra læger og sygehuse modtagne anmeldelsesblanketter og ugesygelister affatter embedslægen en ugesygeliste for hele lægekredsen under eet. Herefter samarbejder embedslægen de af ham affattede ugesygelister, således at der foreligger een månedssygeliste, form. 4030, for hver af årets måneder for hele lægekredsen. Det overlades til embedslægens eget skøn, i hvilket omfang de under § 2, stk. 1 i Instruks for embedslæger af 1. juli 1961 omhandlede ikke anmeldelsespligtige sygdomme skal medtages på månedssygelisten.

Ved affattelsen af månedssygelisten skal sygdomme, der er anmeldt i en uge, der falder inden for 2 måneder, henføres til den måned, i hvilken de fleste af den pågældende uges dage falder, med undtagelse af blanketanmeldte tilfælde, der henføres til den måned, hvori de er opstået.

Inden 8 dage efter månedens udløb indsendes en afskrift af månedssygelisten til sundhedsstyrelsen og en anden afskrift til amtslægen. På listen til sundhedsstyrelsen anføres under »Evt. bemærkninger« eller på formularens bagside navn og adresse på læger og sygehuse, der har undladt, at indsende ugesygeliste, med angivelse af for hvilket eller for hvilke tidsrum.

Portoudgiften ved indsendelse af uge- og månedssygelisten afholdes af embedslægens kontorhold.

Uvedkommende skriftlige tilføjelser eller indlæggelse af skriftlige meddelelser i formularer, der afsendes ufrankeret, må ikke finde sted.

Enhver embedslæge kan ved anmeldelse til det eller de pågældende udleveringsposthuse få de ham tilsendte Indberetninger m. v., som er beordret indsendt, postbesørget til sig for enkeltporto I ufrankeret brev eller pakkeforsendelse af enhver art.

Ugesygelisterne med de dertil hørende kuverter og månedssygelisterne leveres som hidtil uden betaling fra den af sundhedsstyrelsen autoriserede leverandør (p. t. Johan Ullstad og sønner, Kompagnistræde 10, 1208 København K.).

Sundhedsstyrelsen, december 1962.

JOHAN ULLSTAD & SØNNER A/S

Bilag 4.

ANMELDELSE TIL SUNDHEDSSTYRELSEN

om et sygdomstilfælde i henhold til lov om foranstaltninger mod smitsomme sygdommes udbredelse **af 10. maj 1915,** §§ 13, 1. stk. og 24, 2. og 3. stk.

Navn: .... **Født den** ..../..........

Erhverv: .... **Arbejdssted:** ....

Adresse: .... **Amt:** ....
(I købstæderne angives gade og husnummer; på landet: sogn, by evt. gård).

For børn:
....
¹) Faderens (moderens, plejefaderens) navn og erhverv.
....
²) Navnet på skole eller børneinstitution, som barnet måtte besøge.

Er der i husstanden børn, der søger skole eller anden børneinstitution, bedes navnet på denne angivet ....

SYGDOMMENS NAVN: .... let ☐ middel ☐ svært ☐ tilfælde

Ved poliomyelitis ant. ac. angives tillige om tilfældet er paralytisk ☐ aparalytisk ☐

Tidspunktet for sygdommens opståen: ....

Tilfældets formentlige **oprindelse** (smittekilde etc.):

FORANSTALTNINGER til forebyggelse af smitteoverførelse:

Ved indlæggelse på **sygehus:**
- sygehusets navn: .... afd. ....
- indlæggelsesdato / 19

Er patienten vacc. mod påg. sygdom? nej ☐ ja ☐ Tidspunkt (evt. omtrentl.)

1. gang		
2. gang		
3. gang		
4. gang		

Eventuelt

Den / 19 Lægens navn: ....

Adresse: ....

ANMÆRKNING: A. Denne blanket vil også være at anvende ved anmeldelse af andre smitsomme sygdomme, som sundhedsstyrelsen eller vedkommende kreds- eller epidemilæge forlanger særlig anmeldt (lovens § 24, 3. stk.).

B. Ethvert tilfælde af **lungetuberkulose** og **ekstrapulmonal tuberkulose** anmeldes på formular 4202 eller 4203 til den stedlige tuberkulosestation, såfremt tilfældet ikke vides allerede at være denne bekendt.

C. Anmeldelse af **erhvervssygdomme** foregår efter regler fastsat af socialministeriet.

Indlægges patienten på sygehus, må det på indlæggelsesbegæringen angives, om tilfældet er anmeldt til kredslægen.

Publikationer fra medicinal-statistisk afdeling.

Publications from the statistical division.

1978.

Medicinalberetning I 1976 (1975).
Medical report I 1976 (1975).
Medicinalberetning II finansåret 1974/75.
Medical report II fiscal year 1974/75.
Dødsårsagerne i Danmark Året 1976.
Causes of Death in Denmark. 1976.

Medicinalstatistiske meddelelser:

1. Sengepladser og personale på de sygdomsbehandlende institutioner, marts 1972.
2. Normerede og besatte lægestillinger samt sengepladser på institutioner, maj 1972.
3. Medicinsk Fødselsstatistik 1970.
4. Komplikationer ved abortus provocatus legalis 1971/72.
5. Personale og sengepladser ved de sygdomsbehandlende institutioner, marts 1973.
6. Normerede og besatte lægestillinger samt sengepladser på institutioner, maj 1973.
7. Medicinske hjælpefunktioner 1972/73. Røntgenafdelingernes og centrallaboratoriernes virksomhed og personale.
8. Personale og sengepladser ved de sygdomsbehandlende institutioner, oktober 1973.
9. Sengebehovsprognose for Københavns amts sygehusvæsen. 1974.
10. Lægestillinger og sengepladser på institutioner, maj 1974.
11. Medicinsk Fødselsstatistik 1972.
12. Statistik om legale aborter. 1974.
13. Lægestillinger og sengepladser på institutioner, maj 1975.
14. Personale og sengepladser ved de sygdomsbehandlende institutioner, marts 1975.
15. Statistik om legale aborter 1975.
16. Skolelægestatistik 1973/74.
17. Lægestillinger og sengepladser på institutioner, maj 1976.
18. Medicinsk fødselsstatistik 1974.
19. 1200 sygeplejerskers uddannelses- og beskæftigelsesforhold og uddannelse af sygeplejersker i perioden 1960–1975.
20. Personale- og økonomistatistik for sygehusvæsenet 1976.
21. Statistik om legale aborter 1976.
22. Skolelægestatistik 1975/76.
23. Lægestillinger og sengepladser på institutioner, maj 1977.
24. Personale- og økonomistatistik for sygehusvæsenet 1977.
25. Ydelsesstatistik for sygehusvæsenet 1975/76 og 1976.
26. Befolkningens forbrug af psykiatriske sengepladser.
27. Statistik om legale aborter 1977.
28. Sygdomsforløb og sygehusforbrug i 3 amtskommuner.
29. Lægestillinger og sengepladser på institutioner, maj 1978.
30. Personale- og økonomistatistik for sygehusvæsenet 1978.
31. Ydelsesstatistik for Sygehusvæsenet 1977.
32. Evaluering af folkeundersøgelsen mod livmoderhalskræft i Københavns amt 1968-72.

Library
National Institutes of Health
Bethesda, Maryland 20014

DATE DUE

PRINTED IN U.S.A.

LIBRARY
NIH
Amazing Research.
Amazing Help.
http://nihlibrary.nih.gov

10 Center Drive
Bethesda, MD 20892-1150
301-496-1080

NIH LIBRARY
4 0134 0186

NIH LIBRARY
3 1496 00180 0914